

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DELEGATURA W POZNANIU

Nr ewid.: 178/2005/P/05/146/LPO

Informacja o wynikach kontroli przygotowania i funkcjonowania systemu rent strukturalnych

P o z n a ń s t y c z e ń 2 0 0 6 r .

Misja *Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej*

Wizja *Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa*

Informacja o wynikach kontroli przygotowania i funkcjonowania systemu rent strukturalnych

p.o. Dyrektora Delegatury
Najwyższej Izby Kontroli
w Poznaniu

Jan Kołtun

Zatwierdzam:
Piotr Kownacki

Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli

Warszawa, dnia 19 stycznia 2006 r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
00-950 Warszawa
tel./fax: 0-prefiks-22-444 5000
www.nik.gov.pl

3

1. Wprowadzenie

ALFABETYCZNY WYKAZ SKRÓTÓW I POJĘĆ

Agencja płatnicza	Podmiot bezpośrednio dokonujący autoryzacji i realizacji płatności na rzecz beneficjentów oraz kontroli przestrzegania przez nich warunków ich udzielenia.
ARiMR	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
Beneficjent	Osoba korzystająca z działań Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2004 – 2006.
BP	Biuro Powiatowe ARiMR
Działalność rolnicza	Produkcja roślinna i zwierzęca, w tym również produkcja materiału siewnego, szkółkarskiego, hodowlanego i reprodukcyjnego, produkcja warzywnicza, roślin ozdobnych i grzybów uprawnych, sadownictwa, hodowla i produkcja materiału zarodowego ssaków, ptaków i owadów użytkowych, produkcja zwierzęca typu przemysłowego, fermowego oraz chów i hodowla ryb.
EFOiGR	Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej powołany do finansowania zadań z zakresu wspólnej polityki rolnej UE.
Jednostka zarządzająca	Podmiot krajowy zajmujący się programowaniem, zarządzaniem, monitorowaniem realizacji PROW.
Komitety monitorujący	Powołany zarządzeniem MRiRW z dnia 19 marca 2004 r. „Zespół – Komitet do Spraw Monitorowania Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich”.
Komitet STAR	Komitet Doradczy Komisji Europejskiej ds. Struktur Rolnych i Obszarów Wiejskich.
KRUS	Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
MRiRW	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
najniższa emerytura	Kwota najniższej emerytury określona w przepisach o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.
następca	Osoba fizyczna, rozpoczynająca działalność rolniczą po raz pierwszy z dniem przejęcia gospodarstwa rolnego od producenta rolnego ubiegającego się o rentę strukturalną, która nie ukończyła 40. roku życia w dniu złożenia wniosku o rentę strukturalną.
OR ARiMR	Oddział Regionalny Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
PROW	Plan Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2004 – 2006
SG EFOiGR	Sekcja Gwarancji EFOiGR
Wspólna Polityka Rolna	Wszystkie przedsięwzięcia UE dotyczące sektora rolnego podejmowane w celu wypełnienia postanowień zapisanych w Traktatach Rzymskich.

Temat Przygotowanie i funkcjonowanie systemu rent strukturalnych.

Numer P/05/146

Cel Celem kontroli było zbadanie i dokonanie oceny sposobu zorganizowania i funkcjonowania systemu rent strukturalnych przewidzianego w Planie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2004 – 2006, w tym ocena:

- przygotowania do wdrożenia rent strukturalnych,
- wypełniania przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi roli organu zarządzającego,
- wywiązywania się przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa z obowiązków agencji płatniczej,
- skuteczności przyjętych rozwiązań organizacyjnych w pierwszym roku obowiązywania Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Przeprowadzenie kontroli już w pierwszym roku funkcjonowania rent strukturalnych umożliwiło podjęcie działań eliminujących nieprawidłowości przy ich udzielaniu jeszcze przed zakończeniem realizacji Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich w latach 2004- 2006.

Kontrolę przeprowadzono w 38 jednostkach organizacyjnych, tj. w: Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz w 9 regionalnych oddziałach i 27 biurach powiatowych tej Agencji w 9 wybranych województwach (dolnośląskim, lubelskim, łódzkim, mazowieckim, podkarpackim, śląskim, warmińsko – mazurskim, wielkopolskim, zachodnio – pomorskim). Wykaz skontrolowanych jednostek zawarto w załączniku nr 4 do niniejszej informacji.

Kontrola została podjęta z inicjatywy własnej Najwyższej Izby Kontroli. Temat kontroli mieścił się w priorytetowych kierunkach kontroli NIK na lata 2003 – 2005: procesy integracji z Unią Europejską w zakresie wykorzystania funduszy Unii Europejskiej, z uwzględnieniem efektywności działań na rzecz optymalnego wykorzystania tych środków.

W kontroli koordynowanej przez Delegaturę NIK w Poznaniu uczestniczyli: Departament Środowiska, Rolnictwa i Zagospodarowania Przestrzennego NIK oraz 9 delegatur NIK.

Badaniami kontrolnymi objęto okres od dnia 1 stycznia 2004 r. do dnia 31 maja 2005 r.

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 ust. 1, w związku z art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹ pod względem legalności, gospodarności, rzetelności i celowości działań jednostek objętych zakresem przedmiotowym kontroli.

Czynności kontrolne przeprowadzono w okresie od dnia 10 maja 2005 r. do dnia 31 sierpnia 2005 r.

Ponadto, w trybie art. 29 pkt 2 lit. f ustawy o NIK zasięgnięto informacji w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

¹ Dz. U. z 2001 r. Nr 85, poz. 937 ze zm.

2. Podsumowanie wyników kontroli

2.1. Ogólna ocena kontrolowanej działalności.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia proces przygotowania i wdrożenia rent strukturalnych, wywiązywanie się Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z funkcji organu zarządzającego PROW oraz Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa z zadań agencji płatniczej, mimo stwierdzonych **nieprawidłowości**. Formułując powyższą ocenę, NIK uwzględniła w szczególności rozmiar rzeczowy i stopień skomplikowania zadań związanych z przygotowaniem Polski do korzystania z instrumentów wspólnej polityki rolnej Unii Europejskiej oraz specyfikę negocjacji planów i rozwiązań krajowych z Komisją Europejską. Na pozytywną ocenę wpływ miał także fakt, że po uzyskaniu stosownych akredytacji, ARiMR podjęła zdecydowane działania w kierunku likwidacji zaistniałych opóźnień w załatwianiu wniosków rolników ubiegających się o renty strukturalne.

2.2. Synteza wyników kontroli.

- 1) ARiMR wydając decyzje w sprawie przyznania rent strukturalnych, generalnie **przestrzegała obowiązujących warunków udzielania tego świadczenia** (szczegółowe badanie 653 losowo wybranych spraw nie ujawniło przypadków przyznania renty osobie nieuprawnionej). Wyniki kontroli dają też podstawę do pozytywnej oceny sposobu zorganizowania i sprawności przekazywania przeznaczonych na wypłatę rent środków finansowych między podmiotami uczestniczącymi w obsłudze tego systemu (str. 18 i 21).
- 2) NIK nie zgłasza uwag do sposobu realizacji przez ARiMR zadań z zakresu kontroli spełniania warunków korzystania z rent strukturalnych przez beneficjentów i przez osoby, które przejęły gospodarstwa (str. 21).
- 3) Projekt PROW poddany był w szerokim zakresie konsultacjom społecznym i uzgodnieniom. Stwierdzono jednak, że Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi nie zasięgnął opinii Krajowej Izby Gospodarczej, do czego był zobowiązany postanowieniami art. 2 ust. 1 ustawy z 28 listopada 2003 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z SG EFOiGR². **NIK negatywnie ocenia stosunkowo późne, bo dopiero po trzech miesiącach od zatwierdzenia przez Komisję Europejską, opublikowanie PROW w Dzienniku Urzędowym RP „M.P.”** (str. 11).
- 4) NIK krytycznie ocenia także terminy ogłoszenia przepisów prawa krajowego dotyczących pośrednio rent strukturalnych. **Istotna część uregulowań prawnych dotycząca funkcjonowania całego PROW dokonana została już po uruchomieniu tego działania, tj. w okresie od września 2004 r. do stycznia 2005 r.** Za niekorzystne uznać należy również późne uregulowanie spraw związanych z pobieraniem opłat skarbowych i preferencjami w opłatach notarialnych dla beneficjentów rent (str. 13).
- 5) Przyjęte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 kwietnia 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na uzyskanie rent

² Dz. U. Nr 229, poz. 2273 ze zm.

strukturalnych objętych planem rozwoju obszarów wiejskich³ rozwiązania, nie były w pełni zgodne z postanowieniami PROW. **Wbrew założeniom PROW wprowadzały regułę zawieszenia wypłaty świadczenia w przypadku podjęcia przez beneficjenta, pozarolniczej działalności gospodarczej** (str. 13).

- 6) Generalnie Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sposób prawidłowy wywiązywał się z obowiązków organu zarządzającego PROW. **NIK negatywnie ocenia natomiast późne podjęcie przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi ostatecznej decyzji o wyborze jednostki, której powierzono bezpośrednią obsługę rent strukturalnych** (co skróciło pozostawiony tej jednostce czas na odpowiednie przygotowanie się) **oraz brak w MRiRW systemu informatycznego usprawniającego monitorowanie tego działania, mimo wydatkowania na ten cel znacznej kwoty środków publicznych.** Zakupiony przez MRiRW za kwotę 536 tys. zł „System Informacyjny Rent Strukturalnych”, ze względu na rezygnację z oddelegowania obsługi tego zadania do KRUS okazał się nieprzydatny, a poniesiony wydatek niecelowy (str. 14).
- 7) **ARiMR w dniu uruchomienia rent strukturalnych** (zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 kwietnia 2004 r. przyjmowanie wniosków rozpoczęło 2 sierpnia 2004 r.) **nie była w pełni przygotowana do jego obsługi.** ARiMR korzystała z akredytacji do poszczególnych czynności udzielanych jej przez Ministra Finansów warunkowo. Uzyskanie tych akredytacji decydowało o terminie rozpoczęcia wydawania postanowień i decyzji w sprawach o renty strukturalne. Pełną (ale także warunkową) akredytację do obsługi tego działania ARiMR uzyskała dopiero w dniu 25 stycznia 2005 r. (str. 15).
- 8) **W pierwszych miesiącach funkcjonowania systemu, ARiMR nie przestrzegała terminów wydawania postanowień i decyzji ustalonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 kwietnia 2004 r.** Spowodowane to było brakiem wymaganej akredytacji potwierdzającej przygotowanie ARiMR do wykonywania tych czynności. Wydawanie decyzji stanowiących podstawę ustalenia i wypłaty świadczeń beneficjentom rent strukturalnych, rozpoczęło dopiero po dniu 25 stycznia 2005 r. (str. 16).
- 9) **Konsekwencje niepełnego przygotowania ARiMR do obsługi rent strukturalnych ponosili rolnicy mający być beneficjentami tego świadczenia.** Okres między złożeniem wniosku a wypłatą pierwszej renty dla beneficjentów, którzy wnioski złożyli w sierpniu 2004 r. sięgał 6,5 miesiąca, a rolnicy, którzy wyzbyli się gospodarstwa (źródła utrzymania) i zaprzestali działalności rolniczej jeszcze w 2004 r., oczekiwali na wypłatę pierwszego świadczenia nawet powyżej 3 miesięcy (str. 19).

2.3. Uwagi końcowe i wnioski.

W interesie gospodarczym Polski jest efektywne wykorzystanie możliwości wynikających z objęcia kraju instrumentami wspólnej polityki rolnej Unii Europejskiej. Mimo generalnej pozytywnej oceny z ustaleń kontroli NIK wynika, że proces przygotowania i wdrożenia systemu rent strukturalnych, będących jednym z działań PROW, mającym przyczynić się do poprawy struktury demograficznej i agrarnej polskiego rolnictwa, zawierał szereg nieprawidłowości.

³ Dz. U. Nr 114, poz. 1191 ze zm.

System miał być uruchomiony w 2004 r. Wnioski o udzielenie rent strukturalnych przyjmowane były już od dnia 2 sierpnia 2004 r., jednak do wydawania decyzji o ustaleniu prawa do tego świadczenia i realizacji wypłat doszło dopiero w I kwartale 2005 r. Wcześniej rolnicy wyzbyli się posiadanych gospodarstw i zaprzestali działalności rolniczej. Ponadto bezpośrednio obsługująca to działanie ARiMR nie przestrzegała terminów załatwiania wniosków. Skutki powyższego ponosili w szczególności rolnicy, którzy zmuszeni zostali do wielomiesięcznego oczekiwania na załatwienie ich wniosków i wypłatę świadczenia. Kontrola wykazała, że było to konsekwencją niedostatecznego przygotowania ARiMR do pełnej obsługi systemu, przed jego uruchomieniem. W ocenie NIK, odpowiedzialność za taki stan rzeczy ponosi również Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, który ostateczną decyzję o powierzeniu bezpośredniej obsługi rent strukturalnych ARiMR (po zaniechaniu realizowanej od 2002 r. koncepcji oddelegowania tego zadania do KRUS) podjął dopiero w lutym 2004 r.

Kontrola pozwoliła zidentyfikować niezgodność przyjętych w przepisach prawa krajowego rozwiązań w zakresie rent strukturalnych z odpowiednimi postanowieniami PROW, zatwierdzonego przez Radę Ministrów RP, a następnie przez Komisję Europejską. Realizując wniosek pokontrolny NIK, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wystąpił z inicjatywą wyeliminowania rozbieżności między treścią rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 kwietnia 2004 r., a postanowieniami PROW, co umożliwi beneficjentom rent strukturalnych prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej⁴.

Realizując wnioski przedstawione przez NIK skontrolowanym jednostkom (o których mowa w pkt 4 niniejszej informacji) wskazać należy na to, by właściwe organy MRiRW oraz ARiMR zapewniły w szczególności warunki do:

- terminowego załatwiania wniosków i usunięcia zaległości w tym zakresie,
- przestrzegania procedur obowiązujących przy rejestracji i rozpatrywaniu wniosków,
- pełnego wdrożenia informatycznych narzędzi monitoringu i kontroli oraz obsługi rent strukturalnych.

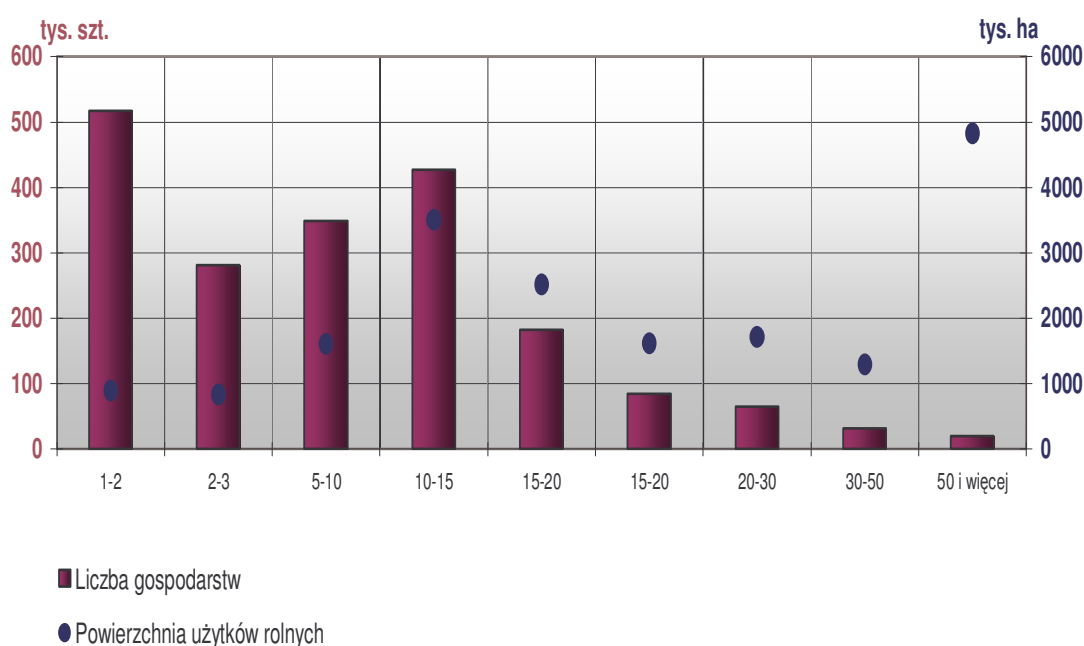
⁴ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 5 października 2005 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na uzyskiwanie rent strukturalnych objętej planem rozwoju obszarów wiejskich – Dz. U. Nr 211, poz. 1759

3. Ważniejsze wyniki kontroli

3.1. Charakterystyka uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych oraz zarys stanu prawnego.

Konsekwencją przystąpienia Polski do Unii Europejskiej jest z jednej strony otwarcie krajowego rynku artykułów rolnych na produkty wytworzone w innych państwach Unii, a z drugiej strony uzyskanie przez polskich producentów rolnych swobodnego, co do zasady, dostępu do rynku unijnego. Jedną z głównych słabości polskiego rolnictwa, obniżających jego konkurencyjność na wspólnym rynku Unii Europejskiej, stanowi rozdrobniona struktura obszarowa i znaczny odsetek ludności utrzymującej się z pracy w rolnictwie.

Struktura obszarowa gospodarstw rolnych (o powierzchni powyżej 1 ha) wg wyników Powszechnego Spisu Rolnego z 2002 r. przedstawiała się w Polsce następująco:

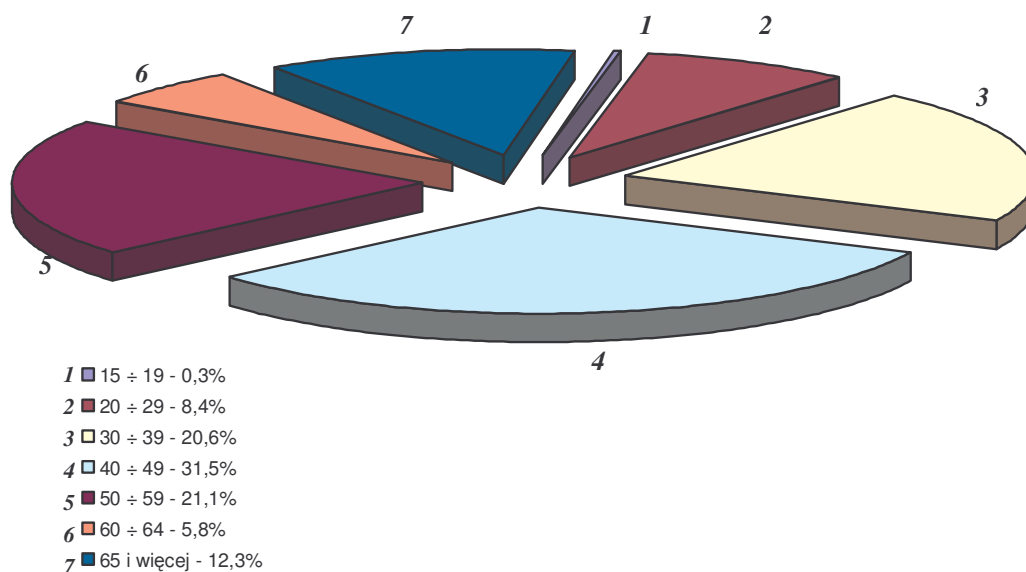

Średnia wielkość gospodarstwa rolnego w Polsce wykazuje znaczne zróżnicowanie regionalne. Największe rozdrobnienie występuje w województwach południowych (średnia powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwie rolnym wynosiła w woj.: małopolskim 2,1 ha, śląskim 2,2 ha, podkarpackim 2,6 ha), a najwyższą średnią powierzchnią charakteryzują się gospodarstwa położone na północy kraju (średnia powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwie rolnym wynosiła w woj.: zachodniopomorskim 14,3 ha, warmińsko – mazurskim 14,0 ha).

Według danych spisowych w 2002 r. z pracy w rolnictwie utrzymywało się w Polsce 2.192,9 tys. osób, co stanowiło 16,5% ogólnej liczby osób zatrudnionych, natomiast w państwach Unii Europejskiej przed rozszerzeniem w 2004 r. wskaźnik ten wynosił około 4,5%⁵. Szczególnie wysoka liczba osób utrzymujących się z pracy w rolnictwie występowała w regionach kraju o najmniejszych obszarowo gospodarstwach. Z 2.192,9 tys. osób utrzymujących się z pracy w rolnictwie, 2.016,0 tys. osób pracowało w indywidualnych

⁵ Dane odnoszące się do poziomu zatrudnienia w rolnictwie w Polsce i państwach Unii Europejskiej ze względu na różnice metodologii ustalania tego wskaźnika nie są w pełni porównywalne.

gospodarstwach rolnych. Struktura wiekowa użytkowników gospodarstw rolnych o powierzchni powyżej 1 ha użytków rolnych przedstawiała się w 2002 r. następująco:

Gospodarstwa dysponujące niewielką powierzchnią użytków rolnych, cierpiące na przerost zatrudnienia charakteryzują się niską efektywnością ekonomiczną, czego konsekwencją jest niski dochód rolników i ich rodzin, co z kolei uniemożliwia akumulację kapitału niezbędnego do podjęcia inwestycji mogących podnieść tą efektywność. Rolnik wytwarzający niewielkie ilości produktów w zróżnicowanym asortymencie ma trudności z utrzymaniem wysokiej jakości i zbytem produkcji. Niewielka skala produkcji ogranicza też możliwości realizowania postępu technologicznego zarówno z powodów finansowych jak i technicznych.

Jednym z istotnych instrumentów wywołania pożądanych zmian strukturalnych w rolnictwie są renty strukturalne. Mają one zachęcić starszych rolników (nie mających jednak jeszcze prawa do emerytury z ubezpieczenia społecznego) do wcześniejszego zaprzestania produkcji rolnej i przekazania należących do nich gospodarstw następcom (przyspieszenie zmian pokoleniowych) lub na powiększenie gospodarstw rolnych prowadzonych przez innych aktywnych zawodowo rolników młodszych od przekazującego (poprawa struktury agrarnej i demograficznej). Istota funkcjonowania tego instrumentu polega na zaproponowaniu ustalonej (najczęściej wg kryterium wieku) grupie czynnych zawodowo rolników alternatywnego źródła utrzymania w postaci wypłacanego przez określony okres comiesięcznego świadczenia pieniężnego. W krajach Unii Europejskiej instrument ten wykorzystywany jest od ponad 30 lat m.in. na podstawie dyrektywy Rady Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej Nr 160/72 z 17 kwietnia 1972 r. w sprawie popierania zaprzestania produkcji rolnej i przekazywania gruntów rolnych w celu przemian strukturalnych (zwanej odstępniową)⁶.

Od dnia 1 maja 2004 r. również Polska uzyskała możliwość korzystania ze wspólnej polityki rolnej Unii Europejskiej. Renty strukturalne przewidziane są jako jedno z działań zatwierdzonego przez Komisję Europejską polskiego PROW. Wydatki na realizację działań objętych tym Planem w latach 2004 – 2006 wynieść mają łącznie 3.592,4 mln euro, z czego 2.866,4 ml euro (80%) sfinansowane ma zostać ze środków SG EFOiGR, a 726,0 mln euro (20%) z budżetu państwa. Na sfinansowanie rent strukturalnych przeznaczono kwotę 640,5

⁶ Dz.U. WE 1972 L 96/1.

mln euro, z czego 512,4 mln euro pochodzić będzie z funduszy Unii Europejskiej, a kwota 128,1 mln euro z budżetu państwa polskiego. Udzielanie tych rent uregulowane zostało w szczególności w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej² i w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 kwietnia 2004 r.³ Powołana wyżej ustawa nałożyła na Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi m.in. obowiązek opracowania projektu PROW i wyznaczyła go do pełnienia funkcji organu zarządzającego realizacją Planu. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 kwietnia 2004 r.³ określa szczegółowo warunki, jakie spełniać musi beneficjent rent strukturalnych, a także wysokość świadczenia i tryb postępowania w sprawach o jego udzielenie. Zgodnie z przepisami rozporządzenia, sprawy o nabycie prawa do rent strukturalnych prowadzone są w trybie postępowania administracyjnego, przy czym organem pierwszego stopnia są właściwi miejscowo kierownicy BP ARiMR, a organem odwoławczym dyrektorzy odpowiednich OR ARiMR. Tryb ustanowienia i akredytacji agencji płatniczych ustalony został rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 28 października 2003 r. w sprawie kryteriów akredytacyjnych dla agencji płatniczych⁷, a zasady przekazywania środków tym agencjom uregulowane zostały rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 19 maja 2004 r. w sprawie zasilania agencji płatniczych w środki na realizację zadań Wspólnej Polityki Rolnej⁸.

Charakterystykę stanu prawnego dotyczącego kontrolowanej działalności przedstawiono w pkt 5.1. niniejszej informacji.

3.2. Istotne ustalenia kontroli.

3.2.1. Przygotowanie systemu rent strukturalnych.

3.2.1.1. Tryb zatwierdzenia projektu PROW.

Państwa członkowskie Unii Europejskiej określają cele w zakresie rozwoju obszarów wiejskich i sposób ich realizacji w wieloletnich planach krajowych, podlegających zatwierdzeniu przez Komisję Europejską. Prace nad przygotowaniem PROW rozpoczęte zostały jeszcze na etapie negocjacji warunków członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Do przygotowania planu dla Polski ustawodawca zobowiązał Radę Ministrów (w terminie do dnia 15 marca 2004 r.), a do opracowania projektu wyznaczył Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi współpracował w trakcie prac nad projektem PROW, zgodnie z postanowieniami ustawy, z ministrami właściwymi do spraw: finansów publicznych, rozwoju regionalnego, pracy i środowiska, a także z Komitetem Integracji Europejskiej. Projekt PROW konsultowany był również z szerokim kręgiem podmiotów gospodarczych i społecznych. Krąg podmiotów, z którymi konsultowany był ten dokument różnił się od wskazanego w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r.² Z jednej strony do wyrażenia opinii i uwag zaproszone zostały nieprzewidziane w tym przepisie m.in. organizacje pozarządowe (wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego), z drugiej jednak strony zaniechano zasięgnięcia wymaganej opinii Krajowej Izby Gospodarczej.

NIK uznaje za nieuzasadnioną zwłokę (na którą miał wpływ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi) w publikacji PROW. Obowiązek taki wynikał z art. 3 ust 2, pkt 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r.² PROW uzyskał akceptację Komisji Europejskiej w dniu 6 września

⁷ Dz. U. Nr 190, poz. 1867

⁸ Dz. U. Nr 118, poz. 1231

2004 r., natomiast opublikowany został dopiero w "Monitorze Polskim" Nr 56 z dnia 31 grudnia 2004 r.

3.2.1.2. Zgodność przyjętych w PROW rozwiązań z prawem Unii Europejskiej.

Rozwiązania w zakresie rent strukturalnych przyjęte w PROW pozostają w zgodności z rozporządzeniem Rady Wspólnoty Europejskiej Nr 1257/99 z dnia 17 maja 1999 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej⁹ oraz rozporządzeniem Komisji Europejskiej Nr 817/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r.¹⁰, ustanawiającym zasady stosowania tego rozporządzenia. Ocenę tą potwierdziła zarówno pozytywna rekomendacja Komitetu STAR z lipca 2004 r., jak i decyzja Komisji Europejskiej Nr C(2004) 3373 z dnia 6 września 2004 r. zatwierdzająca PROW.

Rozwiązania przyjęte w PROW na lata 2004 – 2006 nie wyczerpują wszystkich możliwości stworzonych powołanymi wyżej przepisami unijnymi. Art. 12 pkt. 2 rozporządzenia Rady WE Nr 1257/99 z dnia 17 maja 1999 r. przewiduje bowiem 15 letni maksymalny okres wypłaty świadczenia i możliwość objęcia nim robotników rolnych. W Polsce maksymalny okres wypłaty świadczenia ustalony został na 10 lat, a możliwości skorzystania z rent strukturalnych przez robotników rolnych nie przewidziano w ogóle. Przyjęcie innego zakresu dostępności oraz okresu wypłaty świadczenia nie narusza jednak przepisów prawa unijnego, a jest konsekwencją specyfiki polskiego rolnictwa, uzgodnień międzyresortowych oraz konsultacji społecznych.

3.2.1.3. Trafność przyjętych założeń PROW w zakresie rent strukturalnych.

Na podstawie dotychczasowej realizacji PROW można przyjąć, że przyjęte w nim założenia w zakresie liczby beneficjentów, którzy skorzystają z rent strukturalnych oparte zostały na realnych przesłankach. W zatwierdzonej przez Komisję Europejską wersji PROW założono, że ze świadczeń w latach 2004 – 2006 skorzysta około 55 tys. beneficjentów. W pierwszych 10 miesiącach od uruchomienia systemu rent strukturalnych wnioski o udzielenie tego świadczenia złożyło 26.944 osób, z czego 77,5% (20.875) to wnioski złożone w okresie od dnia 2 sierpnia do dnia 31 grudnia 2004 r. Liczba złożonych wniosków odpowiada 49,8% liczby beneficjentów, którzy skorzystać mają z rent strukturalnych, wg szacunków przyjętych w PROW, przez cały okres jego realizacji. Do końca maja 2005 r. wydanych zostało łącznie 13.917 decyzji o udzieleniu rent strukturalnych, co odpowiada 95,3% liczby beneficjentów, jaka miała wg PROW skorzystać z tego świadczenia w latach 2004 – 2005.

Według prognoz ARiMR opartych na obserwacji dotychczasowej dynamiki przyrostu liczby beneficjentów rent strukturalnych, do końca 2005 r. liczba osób korzystających z tego świadczenia przekroczy 34 tys., natomiast do końca 2006 r. będzie korzystało z nich ponad 58 tys. osób.

⁹ Dz.U. WE 1999 L 160 zmienione rozporządzeniem Rady WE Nr 1783/2003

¹⁰ Dz. U. WE 2004 L 153.

3.2.2. Wdrożenie rent strukturalnych.

3.2.2.1. Przygotowanie przepisów prawa krajowego i ich zgodność z założeniami PROW.

Przepisy krajowe dotyczące bezpośrednio rent strukturalnych przygotowane zostały przez Radę Ministrów i Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi przed ich uruchomieniem. Zastrzeżenia NIK budzi natomiast fakt, że niektóre inne regulacje prawne, mające istotne znaczenie z punktu widzenia realizacji PROW, wydane zostały już po uruchomieniu rent.

Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r.² zobowiązała: Radę Ministrów do określenia szczegółowych warunków i trybu udzielania świadczeń związanych z realizacją działań przewidzianych PROW, a Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi do ustalenia obowiązujących wzorów wniosków o takie świadczenia. Rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na uzyskiwanie rent strukturalnych objętej planem rozwoju obszarów wiejskich Rada Ministrów wydała w dniu 30 kwietnia 2004 r. Publikacja tego rozporządzenia nastąpiła w Dzienniku Ustaw Nr 114 z dnia 19 maja 2004 r. Zauważyć jednak trzeba, że według stanowiących upoważnienie do wydania tego aktu prawnego postanowień art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r.², regulacje te miały zostać dokonane dopiero po akceptacji PROW przez Komisję Europejską.

Wzór wniosku o rentę strukturalną, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi ustalił rozporządzeniem z dnia 8 lipca 2004 r., które ogłoszone zostało w Dzienniku Ustaw Nr 161 z dnia 16 lipca 2004 r.¹¹. Zasady współpracy organów administracji rządowej i samorządowej z agencją płatniczą, przy realizacji zadań związanych z udzielaniem pomocy finansowej na działania objęte PROW, uregulowane zostały przez Radę Ministrów rozporządzeniem z dnia 11 sierpnia 2004 r., które weszło w życie w dniu 15 września 2004 r.¹², a warunki, sposób i tryb prowadzenia szkoleń dla podmiotów, których dotyczą działania objęte PROW, ustalone zostały przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi dopiero rozporządzeniem z dnia 7 stycznia 2005 r., które weszło w życie w dniu 5 lutego 2005 r.,¹³ a więc kilka miesięcy po uruchomieniu systemu rent.

Później uregulowano również kwestię zwolnienia wniosków o renty z opłaty skarbowej oraz poboru od beneficjentów składek na ubezpieczenie zdrowotne. Zwolnienie wniosków

z opłaty skarbowej nastąpiło ustawą z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych oraz o zmianie innych ustaw¹⁴. Sprawa naliczania składki na ubezpieczenie zdrowotne od wypłacanego beneficjentowi świadczenia pozostawała nierozstrzygnięta do dnia 1 października 2004 r., tj. do czasu wejścia w życie ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych¹⁵. Stanowiące szczególną preferencję dla beneficjentów rent strukturalnych, ograniczenie maksymalnej stawki taksy notarialnej za sporządzenie umowy o przeniesienie własności gospodarstwa rolnego nastąpiło, na mocy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 stycznia 2005 r.¹⁶, dopiero w dniu 2 lutego 2005 r.

Negatywnie należy ocenić brak pełnej zgodności postanowień rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 kwietnia 2004 r.³, dotyczących warunków wypłaty rent strukturalnych,

¹¹ Dz. U. Nr 161 poz. 1684.

¹² Dz. U. Nr 191, poz. 1958

¹³ Dz. U. Nr 13, poz. 100

¹⁴ Dz. U. z 2005 r. Nr 14, poz. 115

¹⁵ Dz. U. Nr 210, poz. 2135 ze zm.

¹⁶ Dz. U. Nr 11, poz. 83

z odpowiednimi postanowieniami PROW. W powołanym wyżej rozporządzeniu (§ 15 ust. 1 pkt 1) Rada Ministrów ustaliła inaczej niż w PROW, że wypłata renty strukturalnej ulega zawieszeniu, jeżeli uprawniony do tego świadczenia podejmie jakiegokolwiek zatrudnienie lub pracę zarobkową podlegającą obowiązkowi ubezpieczenia społecznego. Skutkiem powyższego beneficjenci rent strukturalnych pozbawieni zostali przewidzianej w PROW możliwości prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej bez utraty prawa do tego świadczenia. Dopiero w wyniku kontroli NIK MRiRW podjęło stosowne działania w celu usunięcia tej niezgodności.

3.2.2.2. Realizacja przez MRiRW zadań jednostki zarządzającej i koordynującej.

W zakresie dotyczącym rent strukturalnych, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sposób prawidłowy wywiązywał się z przypisanych mu zadań związanych z koordynacją, przygotowaniem i uzgodnieniem PROW z Komisją Europejską, powołaniem Komitetu Monitorującego PROW oraz wyłonieniem, niezależnej jednostki organizacyjnej uprawnionej do dokonywania ocen tego Planu. Nie stwierdzono też nieprawidłowości w zakresie wywiązywania się przez MRiRW z należących do niego zadań w procesie obsługi finansowania rent strukturalnych oraz przekazywania wymaganych odpowiednimi przepisami wspólnotowymi sprawozdań i informacji dla Komisji Europejskiej.

NIK negatywnie ocenia jednak postępowanie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie wyłonienia jednostki organizacyjnej, której powierzono bezpośrednią obsługę rent strukturalnych oraz skuteczność nadzoru nad przygotowaniem tej jednostki do wypełniania przedmiotowego zadania (ustalenia kontroli w ww. zakresie omówione zostały odpowiednio w punktach 3.2.2.3. i 3.2.2.4. niniejszej informacji).

NIK negatywnie ocenia fakt, że do czasu zakończenia kontroli MRiRW nie dysponowało informatycznym systemem monitorowania wydatków na realizację rent, mimo poniesienia na ten cel znacznych nakładów finansowych. Usługę wartości 536,3 tys. zł polegającą na zaprogramowaniu, dostawie i wdrożeniu informatycznego systemu monitorowania wydatków na realizację rent strukturalnych MRiRW zleciło umową z dnia 15 grudnia 2004 r. konsorcjum Comarch S.A. – Kontinuum Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie. Przy udzieleniu zamówienia publicznego założono, że bezpośrednią obsługę rent zapewni KRUS, co skutkowało przyjęciem w (dostarczonym w styczniu 2004 r.) „Systemie Informacyjnym Rent Strukturalnych” (SIRS), rozwiązań dostosowanych do specyfiki tej jednostki. Na skutek decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 26 lutego 2004 r. o odstąpieniu od koncepcji delegowania obsługi rent strukturalnych do KRUS i przekazaniu realizacji tego zadania ARiMR, system ten stał się nieprzydatny. Ewentualne wykorzystanie SIRS w przyszłości jako bazy do opracowania narzędzia informatycznego pozwalającego MRiRW na monitorowanie wszystkich działań objętych Planem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013, w ocenie NIK, może tylko częściowo ograniczyć straty spowodowane nieefektywnym wydatkowaniem środków na ten cel.

3.2.2.3. Prawidłowość wyboru agencji płatniczej.

Co najmniej od 2002 r. przygotowania do obsługi rent strukturalnych czyniła KRUS. Formalną podstawą podjęcia przez KRUS tych przygotowań była zawarta w piśmie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 czerwca 2002 r. decyzja o delegowaniu do KRUS funkcji wdrożeniowej i płatniczej w zakresie rent strukturalnych, potwierdzona następnie pismem dnia 5 grudnia 2003 r. W KRUS w ramach przygotowań do realizacji tego działania przygotowano (w uzgodnieniu z ARiMR) m.in.: projekty procedur, zakres niezbędnej modyfikacji w eksploatowanym systemie informatycznym, a nawet terminy i programy szkoleń w zakresie

przepisów krajowych i unijnych dotyczących rent strukturalnych dla pracowników oddziałów regionalnych tej instytucji. Przygotowania te KRUS finansowała środkami przeznaczonymi na jej bieżące wydatki. W związku z tym nie było możliwe określenie wysokości nakładów poniesionych na ten cel w czasie kontroli NIK.

Wspomnianą wcześniej decyzję o rezygnacji z oddelegowania do KRUS funkcji agencji płatniczej w zakresie rent strukturalnych, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi podjął na wniosek Prezesa ARiMR z dnia 20 lutego 2004 r. Wniosek ten Prezes ARiMR uzasadnił względami organizacyjnymi (m.in. dublowanie funkcji w ARiMR i KRUS) i ekonomicznymi (m.in. wysokim kosztem dostosowania systemu informatycznego KRUS), jednak bez ich zwymiarowania.

Ustalenia kontroli nie dają podstaw do kwestionowania merytorycznej zasadności rezygnacji z koncepcji obsługi rent strukturalnych przez KRUS. NIK negatywnie ocenia natomiast fakt, że przedmiotowe rozstrzygnięcie podjęte zostało dopiero na 5 miesięcy przed uruchomieniem rent. W ocenie NIK było to jedną z przyczyn opóźnień w uzyskaniu przez ARiMR pełnej zdolności do obsługi rent.

3.2.2.4. Przygotowanie ARiMR do obsługi rent strukturalnych.

Przygotowania do bezpośredniej i samodzielnej obsługi rent strukturalnych ARiMR rozpoczęła w marcu 2004 r. W okresie objętym kontrolą, ARiMR nie spełniała wszystkich wymogów określonych w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 28 października 2003 r. w sprawie kryteriów akredytacyjnych dla agencji płatniczych¹⁷. W szczególności ARiMR miała trudności z przygotowaniem i wdrożenia procedur zgodnych z obowiązującymi wymogami oraz uzyskaniem wymaganych standardów systemu informatycznego obsługującego to działanie. Minister Finansów udzielał ARiMR akredytacji warunkowych jedynie do wykonywania określonego zakresu czynności - zależnie od osiągniętego na danym etapie stopnia przygotowania.

W dniu rozpoczęcia przyjmowania wniosków ARiMR nie posiadała jeszcze żadnej akredytacji. Akredytację w zakresie przyjmowania i ewidencjonowania wniosków, ARiMR uzyskała z 30 dniowym opóźnieniem, tj. dopiero w dniu 31 sierpnia 2004 r. Nadanie przez Ministra Finansów rozporządzeniu, w którym zawarta została ta akredytacja mocy wstecznej od dnia 15 lipca 2004 r., formalnie usankcjonowało przyjęcie przez ARiMR ponad 14 tys. wniosków.

Akredytację na wydawanie postanowień o spełnieniu warunków do przyznania rent strukturalnych oraz decyzji o odmowie przyznania tych rent ARiMR otrzymała na podstawie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 8 grudnia 2004 r.¹⁸, także z mocą wsteczną od dnia 19 października 2004 r.

Akredytację na wydawanie decyzji administracyjnych w sprawie przyznawania rent strukturalnych, a także wykonywanie płatności z tytułu tych rent ARiMR otrzymała rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 25 stycznia 2005 r.¹⁹, również z mocą wsteczną od dnia 15 grudnia 2004 r. Rozporządzenie to zostało wydane po przeprowadzeniu w ARiMR audytu przez firmę KPMG Audyt Sp. z o.o., która w sporządzonym raporcie z dnia 29 listopada 2004 r. wskazywała m.in. na potrzebę usprawnienia przez ARiMR procedur postępowania, systemu informatycznego oraz szkoleń pracowników. Z powodu tych

¹⁷ Dz. U. Nr 190, poz. 1867.

¹⁸ Rozporządzenie Ministra Finansów zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia ARiMR agencją płatniczą, której udziela się warunkowej akredytacji – Dz. U. Nr 264, poz. 2635

¹⁹ Rozporządzenie Ministra Finansów zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia ARiMR agencją płatniczą, której udziela się warunkowej akredytacji – Dz. U. Nr 16, poz. 135

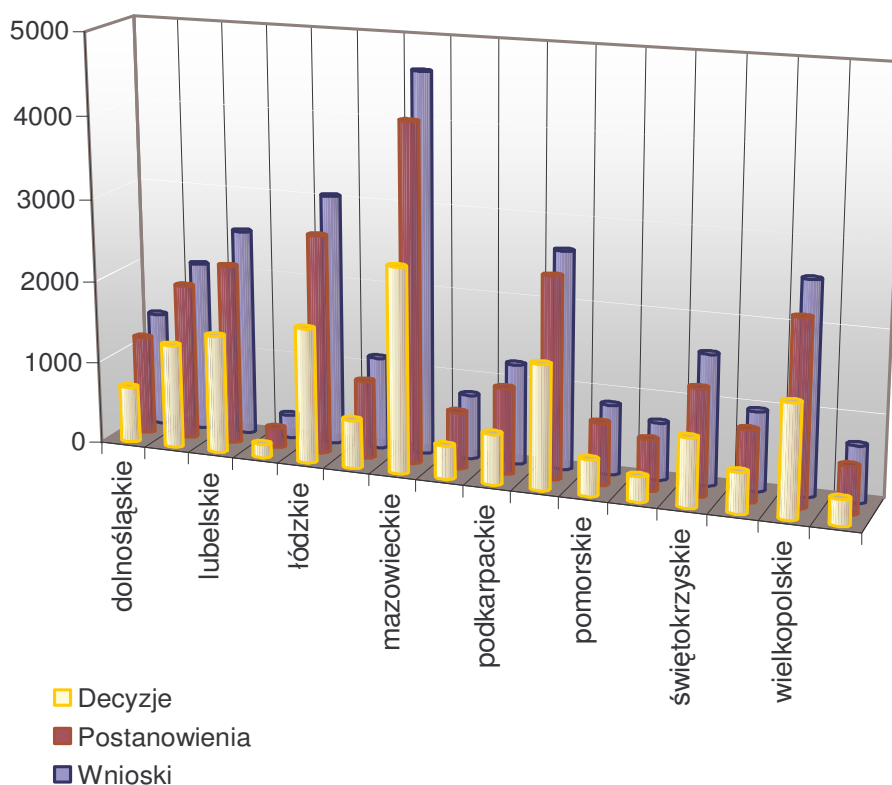
zastrzeżeń, Minister Finansów udzielił ARiMR akredytacji warunkowej na obsługę rent strukturalnych do dnia 31 grudnia 2005 r.²⁰ Do tego czasu ARiMR zobowiązana jest spełnić wszystkie kryteria akredytacyjne.

Nie spełnienie przez ARiMR w odpowiednim terminie, kryteriów stawianych agencji płatniczej było bezpośrednią przyczyną nieterminowego wydawania postanowień i decyzji, a w konsekwencji opóźnień w wypłatach beneficjentom rent strukturalnych.

3.2.3. Funkcjonowanie rent strukturalnych.

3.2.3.1. Sprawność postępowań o przyznaniu rent strukturalnych.

Do końca maja 2005 r. wpłynęły do biur powiatowych ARiMR 26.944 wnioski o przyznanie renty strukturalnej, z czego 77,5% (20.875), to wnioski złożone w okresie od dnia 2 sierpnia do dnia 31 grudnia 2004 r. Do tego dnia kierownicy biur powiatowych ARiMR wydali 23.699 postanowień o spełnieniu warunków do uzyskania renty strukturalnej (co odpowiadało 87,9% ogólnej liczby złożonych do tego dnia wniosków) i 14.534 decyzji (co odpowiadało 53,9% ogólnej liczby złożonych wniosków). W poszczególnych województwach proporcje te przedstawiały się następująco:

NIK ocenia negatywnie, że w ARiMR nie zawsze przestrzegano ustalonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 kwietnia 2004 r.³, terminów wydawania postanowień i decyzji w postępowaniach o przyznanie rent strukturalnych.

²⁰ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 7 marca 2005 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie ustanowienia Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa agencją płatniczą, której udziela się warunkowej akredytacji (Dz. U. Nr 39, poz. 371)

Według § 20 ust. 4 ww. rozporządzenia, kierownik biura powiatowego ARiMR zobowiązany był do wydania wymaganego postanowienia w terminie 40 dni od dnia złożenia kompletnego wniosku. We wszystkich skontrolowanych biurach powiatowych, do grudnia 2004 r. (tj. do czasu uzyskania akredytacji do wykonywania tej czynności), przyjęto jako regułę wydawanie przedmiotowych postanowień w terminie do 80 dni od daty złożenia wniosku i to bez względu na to czy wniosek w dniu jego złożenia był kompletny czy też miał braki wymagające uzupełnienia przez wnioskodawcę. Wynikało to m.in. z przyjęcia przez kierowników biur powiatowych wykładni przepisów § 20 rozporządzenia z dnia 30 kwietnia 2004 r.³, zawartej w piśmie Zastępcy Prezesa ARiMR z dnia 10 września 2004 r., w której podano, że termin przewidziany na wydanie postanowienia liczony winien być od dnia, w którym powstała możliwość oceny wniosku w zakresie spełnienia warunków podmiotowych i przedmiotowych przez ubiegającego się o rentę, tzn. po zakończeniu w danej sprawie wszystkich czynności sprawdzających. Stosując tą wykładnię, kierownicy biur powiatowych uznali, że termin przewidziany na weryfikację wniosku (40 dni) dodaje się do terminu przewidzianego na wydanie postanowienia, co daje razem 80 dni. W ocenie NIK, taka praktyka nosiła znamiona „prawa powielaczowego”.

Oprócz opóźnień w wydawaniu postanowień związanych z nieposiadaniem przez ARiMR stosownej akredytacji, stwierdzono również przypadek nie załatwienia wniosku rolnika ubiegającego się o rentę strukturalną na skutek wadliwego działania systemu komputerowego. W *Biurze Powiatowym w Kaliszu, w sprawie o przyznanie renty strukturalnej z wniosku złożonego w dniu 11 stycznia 2005 r., postanowienie o spełnieniu przez wnioskodawcę wymaganych warunków wydane zostało dopiero w dniu 23 czerwca 2005 r., tj. po 163 dniach.*

Decyzja o przyznaniu renty strukturalnej zgodnie z przepisami § 21 ust. 1 ww. rozporządzenia winna zostać wydana w terminie 30 dni od dnia złożenia przez wnioskodawcę dowodów potwierdzających przekazanie gospodarstwa i zaprzestanie działalności rolniczej. Stwierdzono, że 99% decyzji kierowników skontrolowanych biur powiatowych ARiMR z okresu objętego kontrolą wydanych zostało z naruszeniem tego terminu.

- Średni upływ czasu między złożeniem wymaganych dokumentów a wydaniem stosownej decyzji mieścił się w przedziale od 79 dni (BP w Lesku, BP w Piotrkowie Trybunalskim) do 105 dni (BP w Szczytnie). W 4 z 27 (14,8%) skontrolowanych biurach powiatowych (BP w Darłowie, BP w Kłobucku, BP w Mielcu, BP w Siedlcach) odnotowano przypadki wydania przedmiotowych decyzji po upływie więcej niż 150 dni od dnia przedstawienia przez wnioskodawcę stosownych dokumentów.

W skrajnych przypadkach okres między złożeniem wniosku, a wydaniem decyzji o przyznaniu renty strukturalnej przekraczał nawet 300 dni.

- Na przykład spośród 111 decyzji o przyznaniu rent strukturalnych wydanych przez Kierownika Biura Powiatowego w Grójcu, po upływie 300 dni od złożenia wniosku, wydanych zostało 7 decyzji (6,3%). W żadnym z tych przypadków wnioskodawca nie przekroczył 6 miesięcznego terminu, w jakim zobowiązany był do przekazania gospodarstwa i zaprzestania działalności rolniczej.

Kierownicy biur powiatowych wydając decyzje o udzieleniu renty strukturalnej nie kierowali się terminami wyznaczonymi w obowiązujących w tym zakresie przepisach prawa, ale dyspozycjami przekazywanymi przez Centralę ARiMR, co zdaniem NIK, jest kolejnym dowodem na praktykę „prawa powielaczowego”.

Opóźnienia w załatwianiu spraw występowały również w postępowaniu odwoławczym. Przekroczenia, wynikające z art. 35 kpa miesięcznego terminu załatwienia takiej sprawy,

stwierdzono w 2 z 9 skontrolowanych oddziałach ARiMR (Dolnośląski OR ARiMR i Zachodniopomorski OR ARiMR).

Postępowanie kierowników biur powiatowych ARiMR, w przypadku niespełnienia przez rolnika ubiegającego się o rentę strukturalną warunku ustalonego w postanowieniu, polegającego na przekazaniu w terminie 6 miesięcy posiadanego gospodarstwa rolnego przejmującemu (i zaprzestania działalności rolniczej), było w okresie objętym kontrolą niejednolite.

- *Tego rodzaju przypadki miały miejsce w 16 z 27 skontrolowanych biur powiatowych. Kierownicy biur powiatowych w Kłobucku i w Pyrzycach wydawali w takich sytuacjach decyzje o odmowie udzielenia świadczenia. Kierownik BP w Kłodzku wydawał zaś decyzje o umorzeniu postępowania, a kierownicy pozostałych 13 biur pozostawili postępowanie w tych sprawach bez rozstrzygnięcia do czasu uzyskania stosownych wytycznych z Centrali ARiMR, co nastąpiło dopiero w czerwcu 2005 r.*

3.2.3.2. Przestrzeganie warunków i zasad udzielania rent strukturalnych, procedur obowiązujących ARiMR oraz prawidłowość wydawanych w tym zakresie decyzji administracyjnych.

NIK nie wnosi zasadniczych uwag, do przestrzegania przez ARiMR warunków i zasad udzielania rent strukturalnych.

W trakcie kontroli biur powiatowych ARiMR szczegółowym badaniem w zakresie przestrzegania warunków i zasad udzielania rent strukturalnych objęto łącznie 653 wybranych losowo²¹ postępowań zakończonych decyzjami o przyznaniu bądź o odmowie przyznania tego świadczenia. W badanej grupie spraw nie ujawniono przypadków przyznania renty strukturalnej osobie nieuprawnionej. Stwierdzono natomiast występowanie nieprawidłowości i uchybień o charakterze głównie proceduralnym. Na przykład:

- *w BP ARiMR w Białej Podlaskiej na 20 badanych postępowań zakończonych decyzją o udzieleniu renty strukturalnej, stwierdzono 15 (75,0%) przypadków wydania decyzji jeszcze przed zgromadzeniem wszystkich dowodów wskazanych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 kwietnia 2004 r. i procedurach obowiązujących w ARiMR, tj. przed złożeniem przez rolnika wymaganych oświadczeń o zaprzestaniu działalności rolniczej (oświadczenia te złożone zostały w terminie późniejszym). W tym samym Biurze stwierdzono również, że w 6 (30%) przypadkach umowy notarialne dotyczące zbycia przez beneficjenta renty strukturalnej praw do gospodarstwa na rzecz przejmującego (2 umowy przekazania gospodarstwa i 4 umowy dzierżawy) nie zawierały zobowiązania przejmującego do prowadzenia działalności rolniczej na przejętych gruntach przez 5 lat, co stanowi naruszenie postanowień § 8 tego rozporządzenia;*
- *w BP ARiMR w Łukowie w 6 z 21 badanych spraw zakończonych decyzją o przyznaniu renty strukturalnej (28,5%), stwierdzono brak dostatecznie rzetelnej analizy zebranych dowodów, skutkiem czego było błędne (niezgodne z treścią złożonych przez beneficjentów oświadczeń) ustalenie terminu, od którego przysługuje renta strukturalna;*
- *w BP ARiMR w Ostrołęce w 11 z 20 badanych spraw zakończonych decyzją o przyznaniu renty strukturalnej (55,0%). Kierownik Biura wydając decyzje o przyznaniu renty strukturalnej opierał się na materiale dowodowym w skład, którego wchodziły zaświadczenia lub oświadczenia z okresu poprzedzającego przekazanie gospodarstwa, co było naruszeniem postanowień § 21 ust. 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 kwietnia 2004 r., zgodnie z którym dowody potwierdzające zaprzestanie prowadzenia*

²¹ z zastosowaniem metody doboru losowego z interwałem

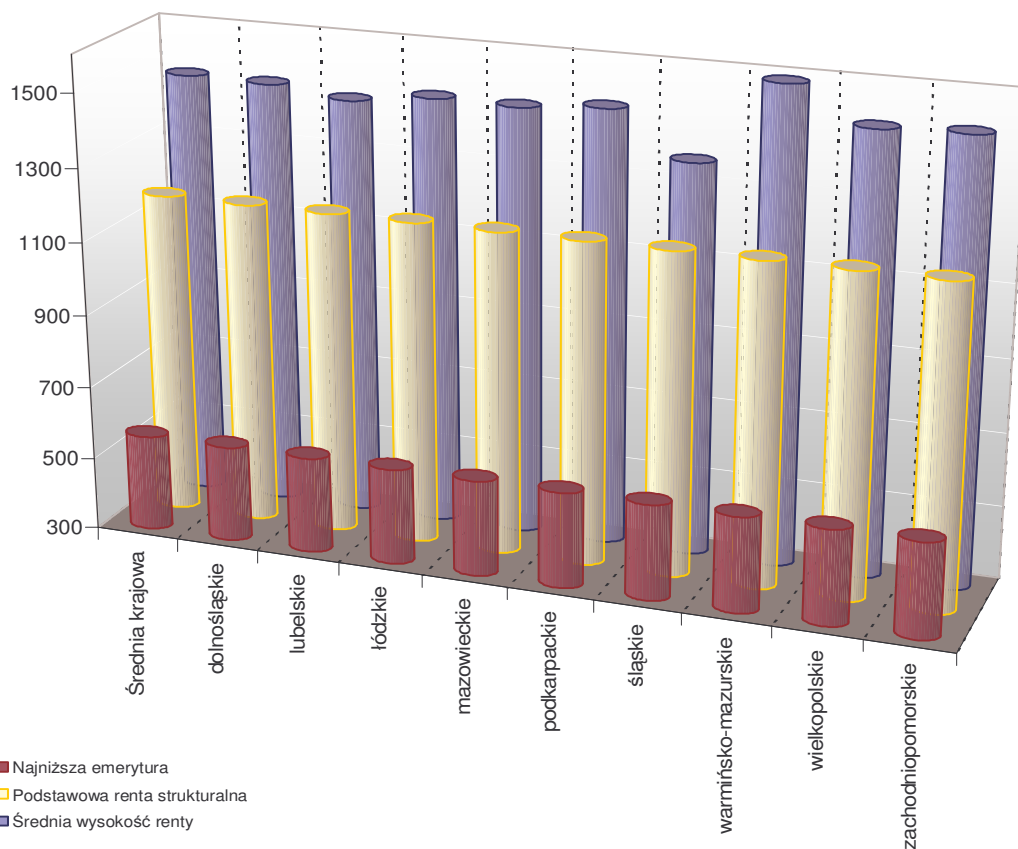
działalności rolniczej powinny dotyczyć stanu prawnego po przekazaniu gospodarstwa rolnego;

- w biurach powiatowych ARiMR w Łowiczu i w Grójcu stwierdzono pojedyncze przypadki niedostatecznie rzetelnej weryfikacji wniosków o rentę strukturalną, w wyniku czego doszło m.in. do wydania postanowień o spełnieniu przez wnioskodawcę warunków do ubiegania się o to świadczenie w sytuacjach uzasadniających na tym etapie wydanie decyzji odmownej;
- w biurach powiatowych ARiMR w: Legnicy, Kłobucku, Zawierciu i Pyrzycach, stwierdzono przypadki niezgodnego z przepisami kpa określenia w decyzjach okresu, na jaki przyznano rentę strukturalną, a w decyzjach wydanych przez kierowników biur powiatowych w: Częstochowie, Giżycku, Nowym Mieście Lubawskim i Łukowie, brak uzasadnień spełniających wymogi kpa.

3.2.3.3. Realizacja wypłat rent strukturalnych beneficjentom.

Do końca maja 2005 r. ARiMR wypłaciła renty strukturalne na łączną kwotę 20.972,5 tys. zł, w tym ze środków SG EFOiGR 16.778,0 tys. zł (80,0%) i ze środków krajowych 4.194,5 tys. zł (20,0%). Wysokość przeciętnego miesięcznego świadczenia wyniosła 1.454,50 zł.

Przeciętną wysokość tego świadczenia, w porównaniu do najniższej emerytury ZUS i podstawowej kwoty renty strukturalnej, przedstawiono na wykresie:

Wspomniany wcześniej brak akredytacji dla ARiMR spowodował, że wbrew założeniom PROW, w 2004 r. nie realizowano żadnych wypłat rent. Wydawanie decyzji

ustalających prawo do rent strukturalnych i ich wysokość rozpoczęto w ARiMR po dniu 25 stycznia 2005 r. Pierwsze wypłaty świadczeń nastąpiły w dniu 16 lutego 2005 r. i dotyczyły zaledwie 137 osób. Terminy wydawania decyzji i tym samym terminy rozpoczęcia wypłaty świadczeń regulowane były komunikatami kierowanymi drogą elektroniczną przez Centralę ARiMR do kierowników biur powiatowych. W pierwszej kolejności wydawane były decyzje przyznające to świadczenie wnioskodawcom, którzy spełnili warunki do jego uzyskania w październiku 2004 r. Osoby, które spełniły przedmiotowe warunki w listopadzie i grudniu 2004 r. otrzymały pierwsze świadczenie po uruchomieniu w ARiMR systemu informatycznego do obsługi list zleceń płatności, co miało miejsce w dniu 22 kwietnia 2005 r. Pierwsze wypłaty rent strukturalnych dla osób, które spełniły warunki w styczniu i kolejnych miesiącach 2005 r., nastąpiły według przyjętego w ARiMR harmonogramu, po zakończeniu procesu parametryzacji systemu informatycznego w dniu 17 maja 2005 r.

Rolnicy, beneficjenci rent strukturalnych, którzy złożyli wnioski o to świadczenie w pierwszym możliwym terminie (2 sierpnia 2004 r.), oczekiwali na pierwszą rentę, co najmniej 6,5 miesiąca. Szczęólnego podkreślenia wymaga fakt, że na skutek okoliczności, za które odpowiedzialność ponosi przede wszystkim Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi i ARiMR* rolnicy, którzy spełnili warunki do uzyskania renty strukturalnej, nie otrzymali należnego im świadczenia w terminie wynikającym z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 kwietnia 2004 r.³ Na przykład rolnicy, którzy wyzbyli się gospodarstw i zaprzestali działalności rolniczej w październiku 2004 r., oczekiwali na wypłatę pierwszego świadczenia około 3,5 miesiąca. W okresie tym nie uzyskiwali dochodów ani z gospodarstwa ani z tytułu renty strukturalnej, pozostając bez środków do życia.

Renty strukturalne były przyznawane i wypłacane zgodnie z obowiązującymi przepisami, od dnia w którym beneficjent spełnił wszystkie warunki do jej uzyskania, a ARiMR dokonywała stosownych wypłat, w tym zaległych z tego tytułu, po wydaniu decyzji. Niedochowanie obowiązującego 30 dniowego terminu wydania decyzji, w skrajnych przypadkach, powodowało jednak po stronie beneficjentów utratę możliwości uzyskania świadczenia np:

- *W BP ARiMR w Stargardzie Szczecińskim stwierdzono przypadek zgonu rolnika, który uzyskał postanowienie o spełnieniu warunków do uzyskania renty strukturalnej, zgodnie z tym postanowieniem przekazał gospodarstwo oraz zaprzestał działalności rolniczej i zmarł po upływie wynikającego z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 kwietnia 2004 r. terminu wydania decyzji o przyznaniu świadczenia, ale przed jej faktycznym wydaniem. Kierownik Biura, działając w oparciu o obowiązujące przepisy kpa umorzył postępowanie w tej sprawie ze względu na śmierć wnioskodawcy. Wnioskodawca mimo spełnienia wszystkich wymogów nie otrzymał jednak żadnego świadczenia, a w związku z nie ustaleniem prawa do renty (brak decyzji o jej przyznaniu), prawa do ubiegania się o wypłatę tego świadczenia za okres, jaki należałoby się ono zmarłemu nie mają również jego spadkobiercy.*

NIK krytycznie ocenia też fakt, że na dokumentach związanych z realizacją wypłat rent, ARiMR nie zamieszczała informacji pozwalającej beneficjentowi zorientować się, jakiego okresu realizowana płatność dotyczy.

* Punkt 3.2.2.3. i 3.2.2.4. informacji

3.2.3.4. Finansowanie rent strukturalnych.

NIK nie wnosi uwag do sprawności i trybu przekazywania środków na finansowanie rent strukturalnych. Kontrole w MRiRW i ARiMR wykazały, że były one przekazywane zgodnie z przepisami określonymi w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 19 maja 2004 r. w sprawie zasilania agencji płatniczych w środki na realizację zadań Wspólnej Polityki Rolnej²² (zapotrzebowania przekazywane przez ARiMR do MRiRW zawierały: nazwę i adres agencji płatniczej; kwotę środków na realizację płatności; podział środków na realizację płatności według klasyfikacji budżetowej EFOiGR na zadania Wspólnej Polityki Rolnej; numer rachunku bankowego agencji płatniczej, na który mają zostać przekazane środki; termin przekazania na rachunek agencji płatniczej środków).

3.2.3.5. Kontrola i sprawozdawczość.

NIK pozytywnie ocenia sposób przygotowania ARiMR do wykonywania należących do niej zadań z zakresu kontroli spełnienia warunków korzystania z rent strukturalnych przez beneficjentów tego świadczenia i przez osoby, które przejęły gospodarstwa (kontrola na miejscu). ARiMR posiadała w tym zakresie stosowne procedury postępowania, a liczba beneficjentów wytypowana do objęcia taką kontrolą zgodna była z wytycznymi zamieszczonymi w PROW. Do dnia 23 maja 2005 r. skontrolowanych zostało 225 osób korzystających z renty i 232 osoby, które przejęły gospodarstwa. Kontrole w oddziałach regionalnych ARiMR generalnie potwierdziły ww. ocenę.

Najczęściej stwierdzanymi nieprawidłowościami w kontrolach na miejscu było niewykonanie przez przejmującego zobowiązania do podjęcia i prowadzenia działalności rolniczej na przejętych gruntach. Spośród 232 przejmujących poddanych kontroli, zobowiązania tego nie realizowały 32 osoby (13,8%). Obowiązujące w okresie objętym kontrolą przepisy, nie przewidywały jednak możliwości zastosowania sankcji w takich przypadkach.

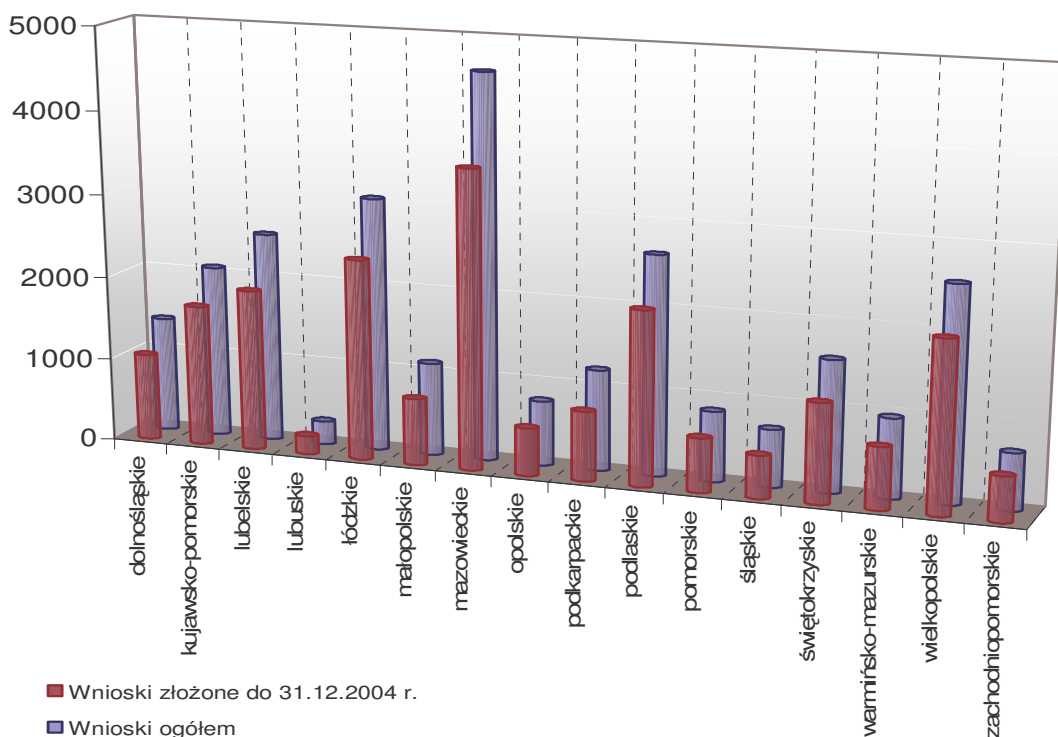
W zakresie trybu przeprowadzenia kontroli na miejscu stwierdzono jedynie drobne uchybienia formalne w dokumentowaniu kontroli, które miały miejsce w 2 z 9 skontrolowanych oddziałach (Łódzki OR ARiMR i Zachodniopomorski OR ARiMR).

W okresie objętym kontrolą zarówno MRiRW jak i ARiMR prawidłowo wywiązywały się także z ciążących na nich obowiązków sprawozdawczych. Sprawozdanie roczne z realizacji PROW za 2004 r., Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi przedstawił Komisji Europejskiej w dniu 29 czerwca 2005 r., stosownie do wymogów prawa Unii Europejskiej i regulacji krajowych. Zauważyć jednak należy, że decydujące znaczenie dla rzetelności sprawozdań w zakresie rent strukturalnych ma przestrzeganie przez biura powiatowe ARiMR ustalonych w obowiązujących procedurach zasad wprowadzania danych do Zintegrowanego Systemu Zarządzania i Kontroli. Nieprawidłowości w tym zakresie stwierdzono w 6 z 27 skontrolowanych biurach powiatowych (22,2%). *Nieprawidłowości te polegały głównie na występowaniu przypadków: opóźnionego przekazywania raportów dziennych lub wprowadzania do systemu informacji o złożonych wnioskach (BP w Stargardzie Szczecińskim, BP w Giżycku, BP w Kłobucku), podawaniu w raportach niezgodnych ze stanem faktycznym informacji o liczbie przyjętych wniosków (BP w Łowiczu), lub danych dotyczących powierzchni gruntów, których złożone wnioski dotyczą (BP w Mielcu).*

²² Dz. U. Nr 118, poz. 1231 ze zm.

3.2.3.6. Efekty po pierwszych 10 miesiącach.

Największym zainteresowaniem, mierzonym bezwzględną liczbą złożonych wniosków, renty strukturalne cieszyły się w województwach: mazowieckim (4.607), łódzkim (3.044) i podlaskim (2.631). Najmniej wniosków złożonych zostało w województwach: lubuskim (281), zachodniopomorskim (679) i śląskim (693). Liczbę wniosków złożonych w poszczególnych województwach obrazuje poniżej zamieszczony wykres.

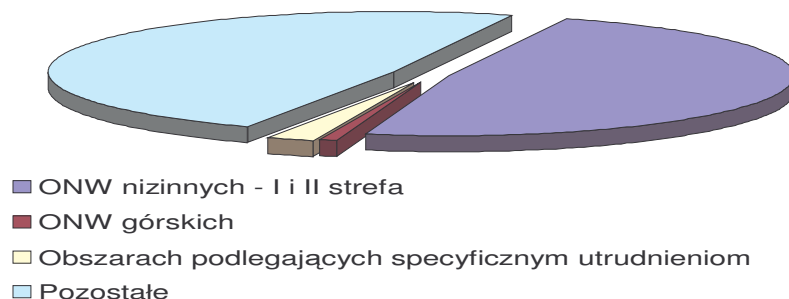
Do końca maja 2005 r. kierownicy biur powiatowych ARiMR wydali łącznie 14.534 decyzji administracyjnych, z tego 13.917 (95,7%) to decyzje o przyznaniu renty strukturalnej, a 617 (4,3%) to decyzje o odmowie udzielenia tego świadczenia.

Oddziaływaniem rent strukturalnych objętych zostało 13.917 indywidualnych gospodarstw rolnych o łącznej powierzchni 127.139,6 ha użytków rolnych.

Wśród osób, które zdecydowały się zaprzestać działalności rolniczej i przekazać użytkowane grunty, 13.110 stanowili rolnicy w wieku od 55 do 60 lat (94,2%). Pozostałe 807 osób (5,8%) to rolnicy w przedziale wiekowym od 61 – 65 lat. Wśród osób, którym w objętym kontrolą okresie przyznano renty strukturalne były 1.933 kobiety, co stanowiło 13,9% ogółu beneficjentów.

Z 13.917 ogółem wydanych decyzji o przyznaniu renty, 119 (0,9%) dotyczyło gospodarstw położonych na obszarze ONW^{**} górskich, 6.728 (48,3%) na obszarze ONW nizinnych (I i II strefa), a 299 (2,1%) dotyczyło gospodarstw położonych obszarach podlegających specyficznym utrudnieniom

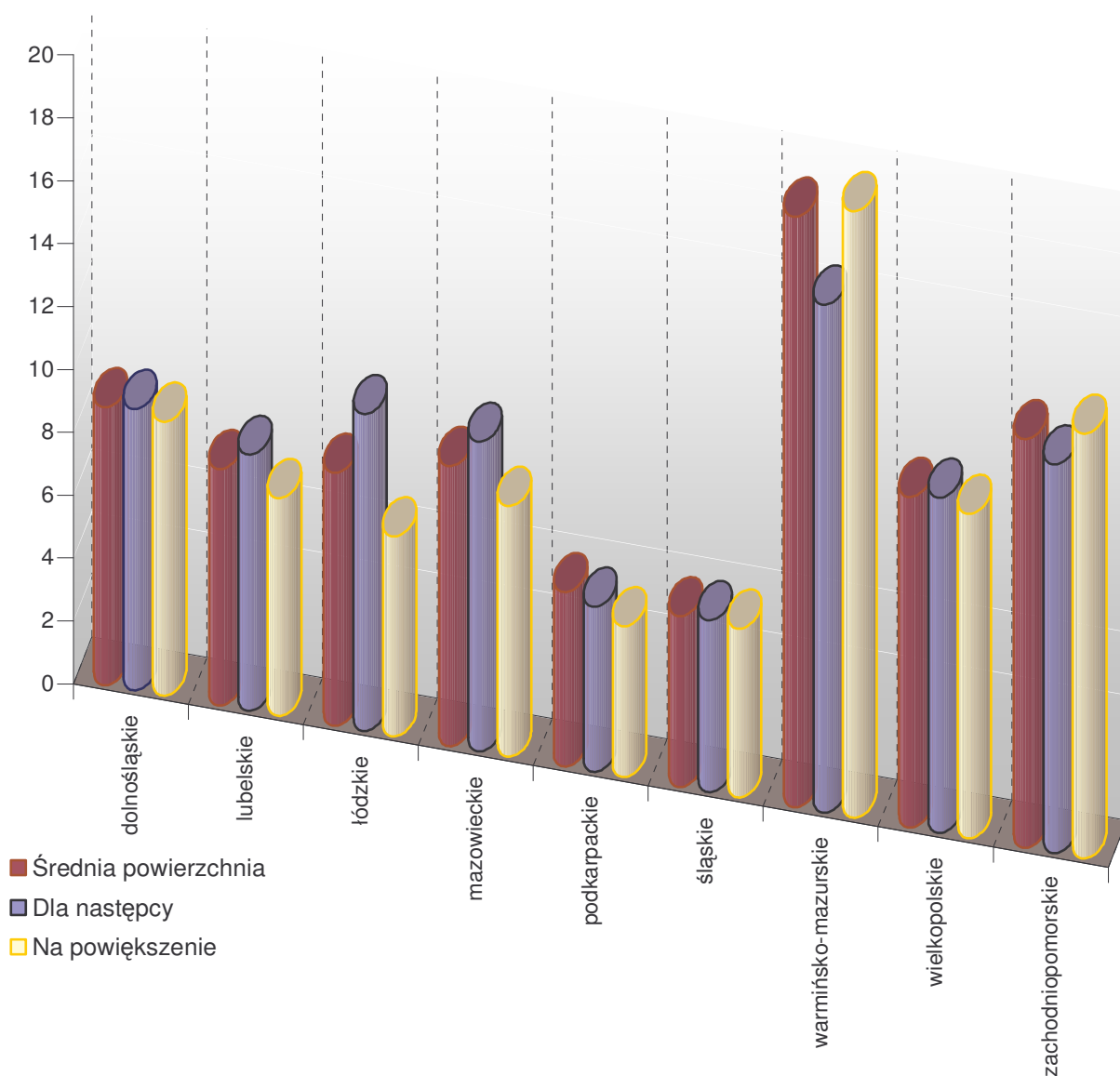
^{**} obszar niekorzystnych warunków

Grunty uwolnione przez beneficjentów rent strukturalnych prawie w całości przekazane zostały na cele związane z produkcją rolną. Na rzecz działalności pozarolniczej (zalesienie) przekazano zaledwie 5,28 ha. Nie odnotowano natomiast ani jednego przypadku przekazania gruntów na cele związane z ochroną środowiska.

Przejmującymi grunty od beneficjentów rent strukturalnych byli przede wszystkim rolnicy w wieku do 40 lat. Przejęli oni 112.934,48 ha, tj. 88,8% uwolnionych gruntów. Wśród przejmujących dominującą grupą byli następcy beneficjentów, którzy przejęli 70.452,02 ha (55,4 % uwolnionych gruntów). Na powiększenie gospodarstw innych rolników przekazanych zostało 56.661,80 ha (44,6 % uwolnionych gruntów). Zauważyć przy tym jednak trzeba, że w grupie rolników przejmujących grunty na powiększenie istniejącego gospodarstwa są też zstępni beneficjentów (naturalni następcy), którzy przynajmniej formalnie prowadzili własne odrębne gospodarstwa działające na gruntach wcześniej im przekazanych przez rodziców. Na rzecz Skarbu Państwa przekazanych zostało 25,82 ha, co stanowi 0,02% uwolnionych gruntów.

Przeciętna wielkość gospodarstwa przekazywanego w związku z przyznaniem renty strukturalnej wynosiła około 9 ha, przy czym występowało tu wyraźne zróżnicowanie regionalne. Stwierdzono również istotne różnice między powierzchnią gospodarstwa przekazanego następcom, a średnią powierzchnią gruntów przekazywanych przez beneficjenta renty strukturalnej na powiększenie gospodarstwa innego rolnika. Średnią powierzchnię gospodarstw rolnych objętych oddziaływaniem rent strukturalnych na terenie właściwości 9 kontrolowanych oddziałów regionalnych ARiMR, kształtowała się w sposób przedstawiony na poniżej zamieszczonym wykresie.

Na tym etapie funkcjonowania systemu rent trudno stwierdzić (mała skala) czy mają one wpływ na poprawę struktury gospodarstw rolnych w Polsce i efektywność gospodarowania.

4. Informacje dodatkowe o przeprowadzonej kontroli

4.1. Przygotowanie kontroli.

Kontrola przygotowana została na podstawie analizy stanu prawnego, analizy dostępnych dokumentów, zapytań i interpelacji poselskich, protokołów komisji sejmowych oraz artykułów prasowych.

4.2. Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli.

Do wszystkich 38 skontrolowanych jednostek organizacyjnych zostały wysłane wystąpienia pokontrolne, w których NIK dokonała oceny skontrolowanej działalności.

W wystąpieniach pokontrolnych NIK sformułowała ogółem 91 wniosków pokontrolnych, skierowanych do:

1. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w zakresie: podjęcia skutecznych działań mających na celu doprowadzenie do zgodności przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 kwietnia 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na uzyskanie rent strukturalnych objętych planem rozwoju obszarów wiejskich z PROW; przyspieszenia prac nad wdrożeniem Systemu Informacyjnego Rent Strukturalnych w celu prawidłowego monitorowania systemu rent strukturalnych oraz wzmocnienia nadzoru nad realizacją PROW w części dotyczącej rent strukturalnych.
2. Prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa dotyczących: zintensyfikowania działań w celu uzyskania bezwarunkowej akredytacji na obsługę płatności rent strukturalnych; podjęcia działań mających na celu wprowadzenie zapisu na poleceniach przelewu środków z tytułu rent strukturalnych, jakiego okresu dotyczy wypłata renty oraz zapewnienia możliwości współpracy miniaplikacji MARS i aplikacji Kontroli na Miejscu z Zintegrowanym Systemem Zarządzania i Kontroli.
3. Dyrektorów Oddziałów Regionalnych ARiMR dotyczących: zapewnienia przez podległe biura powiatowe przestrzegania obowiązujących terminów: wydawania postanowień i decyzji o przyznaniu renty strukturalnej oraz kontroli beneficjentów rent strukturalnych.
4. Kierowników Biur Powiatowych ARiMR w zakresie: zapewnienia przestrzegania obowiązujących terminów wydawania postanowień i decyzji o przyznaniu rent strukturalnych; podjęcia rozstrzygnięć w sprawach, w których bezskutecznie upłynęły wyznaczone w postanowieniach terminy przekazywania gospodarstwa rolnego i zaprzestania działalności rolniczej; wzmocnienia nadzoru nad sporządzaniem raportów dziennych z realizacji rent strukturalnych; ustalania okresu wypłacania rent strukturalnych w sposób zgodny z obowiązującymi przepisami.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2005 r. spośród ogółem 91 wniosków pokontrolnych sformułowanych przez NIK, zrealizowanych zostało 69 wniosków, 12 wniosków jest w trakcie realizacji i 10 wniosków nie zostało jeszcze zrealizowanych.

Z informacji przedstawionej NIK przez kierowników skontrolowanych jednostek wynika, że w ramach realizacji wniosków pokontrolnych;

1. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi opracował m.in. projekt rozporządzenia Rady Ministrów zmieniającego rozporządzenie z dnia 30 kwietnia 2004 r.³ Zmiany zaproponowane w tym projekcie mają na celu wyeliminowanie istniejących rozbieżności przyjętych rozwiązań z

postanowieniami PROW, w tym umożliwiającym beneficjentom rent strukturalnych prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej, bez utraty prawa do tego świadczenia. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi poinformował również, że w MRiRW wznowiono pracę nad wdrożeniem Systemu Informatycznego rent Strukturalnych. Zobowiązał się też do zwiększenia zakresu i skuteczności nadzoru nad realizacją przez agencję płatniczą zadań z zakresu rent strukturalnych. Działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w zakresie dostosowania przepisów prawa krajowego do rozwiązań przyjętych w PROW okazały się skuteczne. Rada Ministrów rozporządzeniem z dnia 5 października 2005 r.⁴ dokonała stosownych zmian w obowiązujących przepisach.

2. Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa podjął niezbędne działania w celu uzyskania bezwarunkowej akredytacji na obsługę płatności rent strukturalnych. Ponadto zapowiedział, że wskazane w wystąpieniu pokontrolnym uchybienia w funkcjonowaniu systemu informatycznego zostaną wyeliminowane wraz z odbiorem aplikacji KOM^{***}, co jest przewidziane na dzień 1 marca 2006 r.
3. Dyrektorzy oddziałów regionalnych ARiMR podjęli działania (w tym organizację szkoleń dla kierowników i pracowników biur powiatowych), zmierzające do zapewnienia przestrzegania terminów rozpoznawania wniosków o przyznanie renty strukturalnej, wynikających z przepisów prawa oraz z wewnętrznych procedur Agencji.
4. Kierownicy biur powiatowych ARiMR poinformowali m.in., że po kontroli NIK w biurach powiatowych wydawane są postanowienia w terminie do 40 dni, a decyzje do 30 dni, oraz, że wyeliminowano wszystkie inne nieprawidłowości wskazane w wystąpieniach pokontrolnych.

Żaden z kierowników jednostek organizacyjnych objętych kontrolą nie skorzystał z prawa złożenia zastrzeżeń do treści protokołów kontrolnych, ani z prawa złożenia zastrzeżeń do ocen i uwag zawartych w wystąpieniach pokontrolnych.

^{***} System Kontroli na Miejscu

5. Załączniki

5.1. Charakterystyka stanu prawnego dotyczącego kontrolowanej działalności.

Od dnia 1 maja 2004 r., tj. od dnia wejścia do Unii Europejskiej¹, Polska uzyskała możliwość korzystania z instrumentów tzw. wspólnej polityki rolnej Unii Europejskiej. Cele wspólnej polityki rolnej Unii Europejskiej wskazane zostały w art. 33 ust. 1 traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (TWE).² Podzielić je można na dwie kategorie, a mianowicie:

- cele ekonomiczno - rynkowe (zwiększenie wydajności rolnictwa, a w konsekwencji stabilizacja rynków produktów rolnych i zapewnienie bezpieczeństwa dostaw),
- cele socjalne (z jednej strony zapewnienie odpowiedniego poziomu życia ludności wiejskiej poprzez wzrost indywidualnych dochodów osób zatrudnionych w rolnictwie, a z drugiej strony zapewnienie zaopatrzenia konsumentów w produkty rolne po odpowiednich, przystępnych cenach).

Jedną z fundamentalnych zasad Unii Europejskiej jest (wyrażona m.in. w rozporządzeniu Rady Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej Nr 25/62 z dnia 4 kwietnia 1962 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej³) zasada solidarności finansowej państw członkowskich. Zasada ta ma dwa aspekty. Pierwszy z nich polega na wspólnym ponoszeniu przez państwa członkowskie kosztów realizacji wspólnej polityki rolnej, przy czym państwa o większym potencjale ekonomicznym biorą na siebie ciężar kosztów większy niż wynikałoby to z ich proporcjonalnego udziału w świadczeniach realizowanych w ramach tej polityki. Drugi aspekt zasady solidarności finansowej wyraża się w rygorystycznie przestrzeganej odpowiedzialności za narażenie Unii Europejskiej na wydatki nieuzasadnione lub wyższe od przewidzianych.

Dla finansowania wspólnej polityki rolnej na podstawie art. 34 TWE i powołanego wyżej rozporządzenia Rady Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej Nr 25/62, utworzony został Europejski Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOiGR). Bieżący zarząd nad EFOiGR sprawuje Komisja Europejska przy pomocy komitetów opiniodawczo – doradczych, a mianowicie tzw. Komitetu EFOiGR (któremu przysługują kompetencje ogólne) i Stałego Komitetu ds. Struktur Rolnych (mającego bardziej szczegółowe kompetencje w zakresie spraw należących do właściwości Sekcji Orientacji). W 1964 r. EFOiGR podzielony został na dwie sekcje⁴, tj. na Sekcję Gwarancji ze środków, której finansowane są m.in. renty strukturalne oraz na Sekcję Orientacji (nazywaną także „Sekcją Ukierunkowania”)⁵.

¹ Traktat akcesyjny podpisany w Atenach w dniu 16 kwietnia 2003 r. (Dz. U. z 2004 r. Nr 90 poz. 864), oświadczenie rządowe z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie mocy obowiązującej Traktatu dotyczącego przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej podpisanego w Atenach w dniu 16 kwietnia 2003 r. (Dz. U. Nr 90 poz. 865).

² Tekst skonsolidowany uwzględniający zmiany wprowadzone Traktatem z Nicei – Dz. U. UE.C 235 z 24 grudnia 2002 r, Wcześniej art. 39 TWE.

³ Dz. U. WE. L 1991 z 20 kwietnia 1962 r.

⁴ Rozporządzenie Rady EWG Nr 17 – Dz. U. WE, 1964 L 103/586

⁵ Środki Sekcji Gwarancji przeznaczone są na finansowanie działań związanych ze wsparciem rynków rolnych Wspólnoty. Do instrumentów wspólnej polityki WPR, finansowanych ze środków Sekcji Gwarancji należą: dopłaty eksportowe, dopłaty za magazynowanie części produktów, dotacje produkcyjne i konsumpcyjne, skup interwencyjne. Nowością jest finansowanie przez Sekcję Gwarancji wydatków na rozwój wsi, związanych z ochroną środowiska, zalesianiem, podatkami wyrównawczymi dla terenów słabo rozwiniętych, rentami strukturalnymi dla rolników, inwestycjami w gospodarstwach rolnych, zachętą finansową dla młodych rolników, szkoleniami oraz transformacją obszarów wiejskich. Zakres działalności Sekcji Orientacji EFOiGR obejmuje udział w finansowaniu takich przedsięwzięć jak: poprawa infrastruktury

Cele funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, w tym części strukturalnej EFOiGR, wyznacza rozporządzenie Rady Wspólnoty Europejskiej Nr 1260/99 z 21 czerwca 1999 r. w sprawie funduszy strukturalnych⁶. Zgodnie z postanowieniami ww. rozporządzenia celami tymi są:

- poprawa struktur w regionach zacofanych,
- wsparcie dla rozwoju ekonomicznego regionów walczących z trudnościami strukturalnymi,
- poprawa systemu kształcenia i zatrudnienia.

Zauważyć trzeba, że pojęcie struktury agrarnej w legislacji i doktrynie europejskiej ma znaczenie szerszy zakres niż w Polsce. Obejmuje nie tylko stosunki własnościowe, wielkość i strukturę wewnętrzną gospodarstw, ale również takie elementy jak modernizację gospodarstw, kształtowanie stosunków demograficznych, działalność edukacyjną, przetwórstwo oraz ochronę środowiska naturalnego w rolnictwie.

Poprawa struktury w rolnictwie jest przedmiotem szczegółowych regulacji prawnych Unii Europejskiej. Dyrektywa Rady Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej Nr 160/72 z 17 kwietnia 1972 r.³ jako pierwsza ustaliła szereg bodźców, mających skłonić starszych rolników do zaprzestania działalności produkcyjnej, w tym pomoc instalacyjną dla młodych rolników (w wieku nie przekraczającym 40 lat) oraz możliwość wypłacania starszym rolnikom (którzy ukończyli 55 lat) tymczasowej renty, pod warunkiem rezygnacji z zarobkowego prowadzenia gospodarstwa rolnego.

W okresie objętym kontrolą zasady i instrumenty wspólnej polityki rolnej w zakresie rozwoju obszarów wiejskich Unii Europejskiej reguluje w szczególności rozporządzenie Rady Wspólnoty Europejskiej Nr 1257/99 z 17 maja 1999 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez EFOiGR⁷ oraz rozporządzenie Komisji Europejskiej Nr 817/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r.⁸, ustanawiające zasady stosowania powołanego wyżej rozporządzenia Rady. Rozporządzenie Rady Wspólnoty Europejskiej Nr 1257/99 (art. 1 ust. 3) wytycza dwa podstawowe cele działań Wspólnoty na rzecz rozwoju wsi: zintegrowane działanie promujące rozwój i dostosowanie strukturalne regionów, które są słabiej rozwinięte (Cel 1) oraz wspieranie działań w zakresie konwersji ekonomicznej i społecznej obszarów stojących w obliczu trudności strukturalnych (Cel 2). Przepisy obu ww. rozporządzeń mają, co prawda charakter ramowy (ustawodawca wspólnotowy pozostawił państwom członkowskim znaczny margines swobody w określaniu szczegółowych rozwiązań na poziomie legislacji krajowej), jednak ustanawiają szereg warunków korzystania ze środków EFOiGR. Zawierają m.in. przepisy dotyczące stosowania rent strukturalnych (nazywanych „wcześniejszymi emeryturami”), jako jednego z instrumentów realizacji promocji rozwoju i dostosowania strukturalnego wsi w słabiej rozwiniętych regionach Wspólnoty (odpowiednio: rozdział IV, art. 10 – 12 rozporządzenia Rady WE i art. 7 – 10 rozporządzenia KE), zasad udzielania wsparcia państwom członkowskim ze środków EFOiGR (odpowiednio: art. 35 – 39 rozporządzenia Rady WE i art. 40 – 46 rozporządzenia KE), sposób programowania przez państwa członkowskie przedsięwzięć na rzecz rozwoju wsi finansowanych ze środków EFOiGR, wymogów stawianych takim planom i trybu ich zatwierdzenia przez instytucje wspólnotowe (odpowiednio: art. 40 – 42 rozporządzenia Rady WE i art. 47 – 53

na obszarach wiejskich, działania na rzecz tworzenia dla rolników alternatywnych źródeł utrzymania, ochrona środowiska na obszarach wiejskich, wspieranie inwestycji turystycznych i rzemiosła, poprawa jakości lasów, ułatwianie startu zawodowego młodym rolnikom, wsparcie przy odbudowie potencjału produkcyjnego rolnictwa zniszczonego na skutek katastrof żywiołowych.

⁶ Dz. U. WE 1999 L 161/1

⁷ Dz. U. WE 1999 L 160 zmienione rozporządzeniem Rady WE Nr 1783/2003 – Dz. U. WE 2003 L 270.

⁸ Dz. U. WE 2004 L 153.

rozporządzenia KE), zasady monitorowania przez wspólnotę sposobu wykorzystania środków (odpowiednio: art. 49 rozporządzenie Rady WE i art. 61- 69 rozporządzenie KE).

Zgodnie z postanowieniami art. 71 -72 rozporządzenia Komisji Europejskiej Nr 817/2004 indywidualni beneficjanci pomocy z EFOiGR w przypadku uzyskania płatności nienależnych zobowiązani są do ich zwrotu⁹, a gdy nadpłata jest wynikiem celowego złożenia fałszywej deklaracji beneficjent podlega wykluczeniu z możliwości korzystania z pomocy w roku następnym. Artykuł 73 tego rozporządzenia zobowiązuje państwa członkowskie do ustanowienia w ramach prawa krajowego skutecznego, proporcjonalnego i odstraszającego systemu kar nakładanych na beneficjentów pomocy w przypadku naruszenia przepisów w nim ustalonych.

Wśród aktów prawnych wydanych w ramach przygotowań Polski do wykorzystania środków pochodzących z Sekcji Gwarancji EFOiGR, szczególne znaczenie kontroli mają:

Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej¹⁰. Ustawą tą ustalone zostały w sposób ramowy zadania oraz właściwość organów państwowych i jednostek organizacyjnych w szczególności Rady Ministrów i Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi;

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 kwietnia 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na uzyskiwanie rent strukturalnych objętych planem rozwoju obszarów wiejskich¹¹;

Ustawa z dnia 30 lipca 2003 r. o uruchamianiu środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej¹² i wydane na jej podstawie rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 października 2003 r. w sprawie kryteriów akredytacyjnych dla agencji płatniczych¹³, które określają m.in. tryb ustanowienia tych agencji (art. 2 - 4), ich funkcje oraz warunki, jakie winny spełniać podmioty mające pełnić tą rolę (załącznik do rozporządzenia);

Wydane na podstawie art. 30e ust. 3 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych¹⁴, rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 maja 2004 r. w sprawie zasilania agencji płatniczych w środki na realizację zadań Wspólnej Polityki Rolnej¹⁵, w którym określony został m.in. tryb, w jakim przekazywane są agencjom płatniczym środki z Sekcji Gwarancji EFOiGR i środki krajowe przeznaczone na współfinansowanie, a także sposób rozliczania się tych agencji z przekazanych im środków. Rozporządzenie to reguluje również postępowanie ze środkami odzyskanymi od beneficjentów z tytułu zwrotu kwot niesłusznie wypłaconych.

Organ zarządzający, jednostka koordynująca.

Organem zarządzającym i jednostką koordynującą realizację PROW jest Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Rola organu zarządzającego powierzona została Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi postanowieniami art. 3 ust. 1 powołanej wyżej ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji EFOiGR¹⁰, a rolę jednostki koordynującej pełni on na mocy postanowień

⁹ Zgodnie z zasadami określonymi w art. 49 rozporządzenia Komisji Europejskiej Nr 2419/2001 z dnia 11 grudnia 2001 r. – Dz. U. WE 2001 L 327

¹⁰ Dz. U. Nr 229, poz. 2273 ze zm.

¹¹ Dz. U. Nr 114, poz. 1191.

¹² Dz. U. Nr 166, poz. 1611 ze zm.

¹³ Dz. U. Nr 190, poz. 1867.

¹⁴ t. j. Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148, ze zm.

¹⁵ Dz. U. Nr 118, poz. 1231.

art. 5 ustawy z dnia 30 lipca 2003 r. o uruchamianiu środków pochodzących z Sekcji Gwarancji EFOiGR¹². Według postanowień tego PROW głównymi zadaniami Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi w ramach realizacji funkcji organu zarządzającego są:

- koordynacja przygotowania i uzgodnienia planu z Komisją Europejską,
- nadzór nad wdrażaniem działań objętych planem,
- zbieranie danych odnośnie wskaźników rzeczowych i finansowych niezbędnych do monitorowania postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji planu i przekazywanie tych danych Komisji Europejskiej,
- przewodniczenie Komitetowi Monitorującemu PROW i prowadzenie jego sekretariatu,
- zapewnienie zgodności planu z polityką Wspólnoty,
- udział w zapewnieniu odpowiedniej promocji i informacji na temat planu,
- zgłaszanie i uzgadnianie z Komisją Europejską zmian przepisów planu oraz propozycji przesunąć pomiędzy poszczególnymi, przewidzianymi w nim działaniami oraz zlecenie wykonania jego kontroli *ex – post*.

Do funkcji i zadań Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi jako jednostki koordynującej zaliczono w PROW:

- rozpowszechnianie tekstów Wspólnoty Europejskiej i promocję harmonijnego stosowania prawa,
- przysyłanie do Komisji Europejskiej informacji wymaganych w rozporządzeniach Wspólnoty Europejskiej,
- gromadzenie informacji zawartych w sprawozdaniach agencji płatniczej oraz ich weryfikacja i analiza,
- generowanie wymaganych odpowiednimi przepisami wspólnotowymi¹⁶ sprawozdań syntetycznych i przekazywanie ich Komisji Europejskiej,
- przysyłanie do Ministerstwa Finansów zapotrzebowań na środki finansowe z Unii Europejskiej składanych przez agencję płatniczą²².

Agencja płatnicza.

Agencją płatniczą w zakresie rent strukturalnych jest Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR). ARiMR, w okresie objętym kontrolą, zgodnie rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 27 kwietnia 2004 r. w sprawie ustanowienia Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa agencją płatniczą¹⁷ korzystała w odniesieniu do rent strukturalnych jedynie z akredytacji warunkowej. Zakres tej akredytacji przedstawiał się następująco: od 15 lipca 2004 r.: na podstawie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 27 sierpnia 2004 r. zmieniającego ww. rozporządzenie¹⁸ ARiMR upoważniona została do ewidencjonowania wniosków, od dnia 19 października 2004 r. na podstawie zmiany wprowadzonej rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 8 grudnia 2004 r.¹⁹ ARiMR upoważniona została do ewidencjonowania, weryfikacji wniosków oraz do wydawania postanowień o spełnieniu warunków i decyzji o odmowie przyznania świadczenia, a na mocy kolejnego rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 25 stycznia 2005 r.²⁰, ARiMR otrzymała warunkową akredytację do „obsługi płatności rent strukturalnych od dnia 15 grudnia 2004 r. Początkowo ww. akredytacja była ważna do dnia

¹⁶ Rozporządzenia Komisji Wspólnoty Europejskiej: Nr 1663/1995 i Nr 296/1996 oraz rozporządzenie Komisji Europejskiej Nr 817/2004 r.

¹⁷ Dz. U. Nr 101, poz. 1030 ze zm.

¹⁸ Dz. U. Nr 190, poz. 1950 (rozporządzenie weszło w życie z dniem 31 sierpnia 2004 r.)

¹⁹ Dz. U. Nr 264, poz. 2635 (rozporządzenie weszło w życie z dniem 15 grudnia 2004 r.)

²⁰ Dz. U. Nr 16, poz. 135 (rozporządzenie weszło w życie z dniem 28 stycznia 2004 r.)

30 kwietnia 2005 r. Rozporządzeniem zmieniającym z dnia 7 marca 2005 r. Minister Finansów przedłużył okres jej obowiązywania do dnia 31 grudnia 2005 r.²¹

Funkcje agencji płatniczej w stosunku do środków pochodzących z Sekcji Gwarancji EFOiGR generalnie określone zostały w powołanym wyżej rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 28 października 2003 r. w sprawie kryteriów akredytacyjnych dla agencji płatniczych¹³. Do funkcji tych należą: autoryzacja płatności oraz dokonywanie płatności i ich księgowanie. Wśród ustalonych w tym rozporządzeniu warunków organizacyjnych, jakie powinny spełniać agencje płatnicze, na szczególną uwagę ze względu na przedmiot kontroli zasługują: wymóg rozdzielenia funkcji, autoryzacji płatności, dokonywania płatności i księgowania płatności (Zał. do rozporządzenia pkt. II), wymóg posiadania szczegółowo sformułowanych pisemnych procedur dotyczących przyjmowania, rejestrowania i rozpatrywania wniosków (Zał. do rozporządzenia pkt IV), a także wymogi w zakresie prowadzenia rachunkowości (Zał. do rozporządzenia pkt VI).

W przepisach ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji EFOiGR¹⁰ zawarte zostało upoważnienie agencji płatniczej do udzielania świadczeń związanych z realizacją działań objętych PROW (a także: ich wstrzymywanie, zawieszanie, zwracania lub zmniejszania) w drodze decyzji administracyjnej wydanej przez kierownika jej jednostki organizacyjnej (art. 5 ust. 2). Ustawa ta zawiera również upoważnienie do wykonywania kontroli wykorzystania udzielonej pomocy w zakresie zgodności z prawem i ustaleniami PROW. Kontrole takie wykonywane być mogą bądź przez samą agencję (odpowiednio upoważnionych pracowników), bądź przez inne jednostki organizacyjne dysponujące odpowiednimi warunkami organizacyjnymi, kadrowymi i technicznymi (art. 7 ust. 1 - 7).

Zadania ARiMR jako agencji płatniczej określone zostały również w rozdziale 10.2. PROW (wyznaczenie właściwych organów odpowiedzialnych – Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa) oraz skonkretyzowane w załączniku „O” do PROW. Regulacja ta ma charakter szczegółowy i precyzuje oddzielnie zadania realizowane na poziomie centrali, oddziałów terenowych i biur powiatowych tej agencji.

Przepisy dotyczące bezpośrednio rent strukturalnych.

Kompleksowa regulacja prawna dotycząca rent strukturalnych zawarta została w wydanym na podstawie postanowień art. 3 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji EFOiGR¹⁰ - rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 kwietnia 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na uzyskiwanie rent strukturalnych objętych planem rozwoju obszarów wiejskich¹¹, które weszło w życie z dniem 1 sierpnia 2004 r. W rozporządzeniu tym, ustalone zostały: warunki jakie spełniać musi osoba ubiegająca się o uzyskanie renty strukturalnej, okres jej wypłacania i wysokość (łącznie z kryteriami jej ustalania), a także okoliczności powodujące jej zawieszenie. Istotną część tego aktu prawnego stanowią przepisy proceduralne.

Według postanowień § 4 rozporządzenia o rentach strukturalnych, w okresie objętym kontrolą o rentę taką ubiegać się może producent rolny będący osobą fizyczną, prowadzącą na własny rachunek działalność rolniczą w gospodarstwie rolnym, położonym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (nazywany dalej „rolnikiem”), jeżeli łącznie spełnia następujące warunki:

²¹ Dz. U. Nr 39, poz. 371

- ma ukończone 55 lat, lecz nie osiągnął wieku emerytalnego i nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty z ubezpieczenia społecznego lub zaopatrzenia emerytalnego, lub ubezpieczenia społecznego rolników,
- prowadził nieprzerwanie działalność rolniczą w gospodarstwie rolnym w okresie minimum przez 10 lat poprzedzających złożenie wniosku o rentę strukturalną i w tym okresie podlegał ubezpieczeniu emerytalno - rentowemu, określone w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników, przez okres co najmniej 5 lat,
- w dniu złożenia wniosku o rentę strukturalną podlegał ubezpieczeniu emerytalno - rentowemu,
- przekazał gospodarstwo rolne o łącznej powierzchni użytków rolnych wynoszącej, co najmniej 1 ha,
- zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej²²,
- wpisany został do ewidencji producentów, stanowiącej część krajowego systemu ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności,
- nie posiada zaległości z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników.

Uprawnienie do renty strukturalnej obejmowało wyłącznie osoby fizyczne będące właścicielami gospodarstw. Postanowienia rozporządzenia o rentach strukturalnych nie przewidywały przyznania takiego świadczenia np. osobom fizycznym prowadzącym działalność rolniczą w gospodarstwach wydzierżawionych.

Jeżeli rolnik pozostaje w związku małżeńskim i oboje małżonkowie spełniają warunki do uzyskania renty strukturalnej, renta taka może być przyznana tylko jednemu z nich. Małżonek uprawnionego rolnika może uzyskać prawo do świadczenia z tego tytułu tylko w okolicznościach szczególnych wskazanych w § 5 i § 10 rozporządzenia.

Renta strukturalna nie przysługuje, jeżeli w skład gospodarstwa rolnego, które ma być przekazane, wchodzi użytki rolne przejęte w związku z udzieleniem renty strukturalnej innemu rolnikowi chyba, że rolnik ubiegający się o rentę prowadził działalność rolniczą na tych użytkach przez okres, co najmniej 5 lat. Zastrzeżenie to dotyczy również użytków rolnych przejętych w trybie określonym w ustawie z dnia 26 kwietnia 2001 r. o rentach strukturalnych w rolnictwie⁴ (§ 11).

Warunek przekazania gospodarstwa rolnego, o którym mowa uważa się za spełniony, jeżeli zostały przekazane wszystkie użytki rolne²³ wchodzące w skład gospodarstwa rolnika ubiegającego się o rentę i to zarówno użytki rolne będące przedmiotem odrębnej własności rolnika i jego małżonka, jak również przedmiotem ich współwłasności. Dopuszcza się jedynie możliwość zachowania przez rolnika ubiegającego się o rentę do 0,5 ha użytków rolnych pod warunkiem, że wykorzystywane będą one wyłącznie do zaspokajania potrzeb własnych tego

²² Działalnością rolniczą zgodnie z § 2 pkt. 1 omawianego rozporządzenia jest produkcja roślin i zwierząt, w tym również produkcja materiału siewnego, szkółkarskiego, hodowlanego i reprodukcyjnego, produkcja warzywnicza, roślin ozdobnych i grzybów uprawnych, sadownictwo, hodowla i produkcja materiału zarodowego ssaków, ptaków i owadów użytkowych, produkcja zwierząt typu przemysłowego fermowego oraz chów i hodowla ryb,

²³ Użytkami rolnymi są grunty zaliczone do tej kategorii w ewidencji gruntów. Zgodnie z postanowieniami § 67 i § 68 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38, poz. 454) do kategorii użytków rolnych zalicza się grunty orne (oznaczone w ewidencji gruntów symbolem „R”), sady (oznaczane symbolem „S” oraz symbolem użytku, na którym założony został sad), łąki trwałe (oznaczone symbolem „Ł”), pastwiska trwałe (oznaczone symbolem „P”), grunty rolne zabudowane, (oznaczone symbolem złożonym z litery „B” oraz symbolem odpowiedniego użytku gruntowego, stanowiącego część składową), grunty pod stawami (oznaczone symbolem „Wsi”) i rowy (oznaczone symbolem „W”).

rolnika oraz osób pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym (§ 6 ust. 1 i § 9 ust. 1). Rozporządzenie w sprawie rent strukturalnych w sposób stosunkowo precyzyjny określa krąg osób, którym mogą być przekazane użytki rolne znajdujące się w posiadaniu rolnika ubiegającego się o omawiane świadczenie oraz sposób tego przekazania. Grunty te muszą zostać przekazane następcy²⁴ rolnika ubiegającego się o rentę bądź innym producentom rolnym (osobom fizycznym i osobom prawnym) na powiększenie gospodarstwa, przez przeniesienie własności albo przez przekazanie wchodzących w skład gospodarstwa rolnego użytków rolnych w dzierżawę na podstawie, zawartej na okres co najmniej 10 lat, pisemnej umowy zgłoszonej do ewidencji gruntów i budynków albo takiej umowy sporządzonej w formie aktu notarialnego (§ 6 ust. 1, pkt 2). Osoba fizyczna, której przekazane zostały użytki rolne rolnika ubiegającego się o rentę musi zobowiązać się do prowadzenia działalności rolniczej na przejętych użytkach rolnych przez okres co najmniej 5 lat i spełniać łącznie następujące warunki: być rolnikiem młodszym niż rolnik przekazujący, posiadać wskazane w rozporządzeniu kwalifikacje zawodowe przydatne do prowadzenia działalności rolniczej, nie może mieć ustalonego prawa do emerytury lub renty z ubezpieczenia społecznego, zaopatrzenia emerytalnego, lub ubezpieczenia społecznego rolników. Przejmującym użytki rolne od rolnika ubiegającego się o rentę z przeznaczeniem na powiększenie własnego gospodarstwa rolnego nie mogą być jego zstępni²⁵, pasierbowie²⁶, osoby pozostające z ubiegającym się o rentę we wspólnym gospodarstwie domowym ani ich małżonki. Osoba prawna lub jednostka organizacyjna nie posiadająca osobowości prawnej może być podmiotem przejmującym użytki rolne od rolnika ubiegającego się o rentę, jeżeli: działalność rolnicza należy do zakresu jej działania lub, gdy przejmowane grunty przeznaczone są na cele ochrony przyrody w rozumieniu przepisów o ochronie przyrody bądź do zalesienia, o ile jest to zgodne z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. Wśród osób prawnych, którym przekazane mogą być użytki rolne należące do rolnika ubiegającego się o rentę pełni Agencja Nieruchomości Rolnych Skarbu Państwa. Zgodnie z postanowieniami art. 6 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji EFOiGR¹⁰, agencja ta zobowiązana jest na wniosek rolnika ubiegającego się o rentę do pośrednictwa w sprzedaży (lub wydzierżawianiu) wskazanej nieruchomości lub przyjęcia jej nieodpłatnie na własność Skarbu Państwa. Treść § 6 i § 7 rozporządzenia o rentach strukturalnych wyklucza z kręgu osób, którym przekazane mogą być użytki rolne osoby fizyczne nie posiadające wcześniej gospodarstwa rolnego. Ograniczenie to nie dotyczy jednak następcy ani użytków rolnych przeznaczonych do zalesienia.

Przekazanie gospodarstwa może mieć formę trwałą (przekazanie na własność) lub okresową (dzierżawa na okres minimum 10 lat). W związku z tym, że rozporządzenie w sprawie rent strukturalnych nie zawiera żadnych szczególnych postanowień w tym zakresie przyjąć trzeba, że trwałe przekazanie gospodarstwa lub wchodzących w jego skład użytków rolnych może mieć formę dowolnie wybranej czynności prawnej powodującej tego rodzaju skutek (np. sprzedaż, darowizna²⁷). Jeżeli przejmującym jest następca to przekazane w sposób trwały musi zostać całe gospodarstwo. W pozostałych przypadkach dopuszczalne jest podzielenie użytków rolnych na części i przekazanie ich różnym przejmującym.

²⁴ Zgodnie z postanowieniami § 2 pkt. 3 rozporządzenia za następcę uważa się osobę fizyczną, rozpoczynającą działalność rolniczą po raz pierwszy z dniem przejścia gospodarstwa rolnego od rolnika ubiegającego się o rentę strukturalną, która w dniu złożenia wniosku o rentę strukturalną nie ukończyła 40 roku życia.

²⁵ Krewni w linii prostej w następnych pokoleniach (dzieci, wnuki itd.).

²⁶ Syn, córka jednego z małżonków pochodzący z innego małżeństwa tego małżonka.

²⁷ Zastosowanie tu mają przepisy art. 153 - art. 194 (Księga druga, Tytuł I, Dział III) ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny - Dz. U. Nr 16, poz. 93 ze zm.

Warunek zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej, uważa się za spełniony, jeżeli zaistnieją łącznie następujące warunki: po przekazaniu gospodarstwa rolnego zarówno uprawniony do renty strukturalnej, jak i jego małżonek nie są posiadaczami (współposiadaczami) użytków rolnych o powierzchni przekraczającej 0,5 ha, działalność rolnicza prowadzona na użytkach, które pozostały w posiadaniu uprawnionego lub jego małżonka służy wyłącznie zaspokajaniu ich potrzeb własnych i jeżeli uprawniony nie prowadzi działu specjalnego produkcji rolnej w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników²⁸ (§ 9).

Wysokość i warunki wypłaty świadczenia.

Rentę strukturalną wypłacana jest beneficjentowi co miesiąc, w terminie określonym w decyzji o jej przyznaniu, nie dłużej jednak niż przez 10 lat. Wysokość renty strukturalnej powiązana została z wysokością najniższej emerytury określonej w przepisach o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych²⁹ (nazywanej dalej „najniższą emeryturą”) i podlega zmianom związanym z rewaloryzacją tego wskaźnika. Podstawowa kwota renty strukturalnej stanowi odpowiednik 210% kwoty najniższej emerytury miesięcznie, przy czym jej wysokość podlega zwiększeniu o:

- 60% kwoty najniższej emerytury, jeżeli wnioskodawca pozostaje w związku małżeńskim, a przekazane gospodarstwo rolne stanowiło źródło utrzymania dla obojga małżonków i oboje małżonkowie w dniu przekazania gospodarstwa rolnego spełniają warunki uprawniające do uzyskania renty strukturalnej. Zwiększenie to może być zastosowane tylko wówczas, gdy małżonek wnioskodawcy nie posiada własnych źródeł dochodu z tytułu zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, z wyjątkiem prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej i nie ma ustalonego prawa do emerytury albo renty z ubezpieczenia społecznego lub zaopatrzenia emerytalnego,
- o 50% kwoty najniższej emerytury za przekazanie gospodarstwa rolnego o powierzchni, co najmniej 3 ha użytków rolnych, w przypadku przeniesienia własności użytków rolnych wchodzących w skład gospodarstwa rolnego;
- o 3% kwoty najniższej emerytury za każdy przekazany na własność pełny hektar użytków rolnych przekazywanego gospodarstwa powyżej 3 ha użytków rolnych na powiększenie innego gospodarstwa rolnego i dodatkowo po 3 % kwoty najniższej emerytury za każdy tak przekazany pełny hektar użytków rolnych, jeżeli przekazanie nastąpiło na rzecz rolnika będącego w wieku poniżej 40 lat, ale nie więcej niż za 20 ha użytków rolnych powyżej 3 ha tych użytków.

²⁸ Katalog rodzajów produkcji rolnej zaliczanych do działu specjalnego zawarty jest w art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych – t. j. Dz. U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176 ze zm. oraz w załączniku do ustawy dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników - tj. Dz. U. z 1998 r., Nr 7 poz.25. ze zm. Do działu specjalnego produkcji rolnej zalicza się w szczególności prowadzone w rozmiarze rzeczowym określonym ww. ustawach: uprawy w szklarniach i ogrzewanych tunelach foliowych, uprawy grzybów i ich grzybni, uprawy roślin "in vitro", fermowa hodowla i chów drobiu rzeźnego i nieśnego, wylęgarnie drobiu, hodowla i chów zwierząt futerkowych i laboratoryjnych, hodowla dżdżownic, hodowla entomofagów, hodowla jedwabników, prowadzenie pasiek oraz hodowla i chów innych zwierząt poza gospodarstwem rolnym.

²⁹ Na podstawie postanowień art. 94 ust. 3 pkt. 1a ustawy z dnia z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2004 r., Nr 39, poz. 353 ze zm.) kwotę najniższej emerytury ogłasza Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w formie komunikatu zamieszczanego w Dzienniku Urzędowym RP "Monitor Polski." W grudniu 2004 r. wg komunikatu Prezesa ZUS z dnia 21 lutego 2004 r. (M.P. Nr 10, poz. 162) najniższa emerytura wynosiła 562,58 zł.

Zwiększenia związane z powierzchnią przekazanych użytków rolnych, nie mają zastosowania w odniesieniu do gruntów nabytych przez rolnika ubiegającego się o rentę na podstawie umowy sprzedaży zawartej w okresie 2 lat przed dniem złożenia wniosku o to świadczenie.

Łączna wysokość renty strukturalnej nie może przekroczyć 440% kwoty najniższej emerytury, w związku z powyższym suma dokonanych zwiększeń nie może, więc być wyższa niż 230% najniższej emerytury (§ 12).

W postanowieniach § 15 ust. 1 rozporządzenia o rentach strukturalnych wskazane zostały okoliczności, w których wypłata przyznanej renty ulega zawieszeniu. Okolicznościami tymi są:

- podjęcie przez korzystającego z tej renty zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej podlegającą obowiązkowi ubezpieczenia społecznego,
- podjęcie przez korzystającego z tej renty lub jego małżonka działalności rolniczej, jako właściciel (współwłaściciel) lub posiadacz³⁰ (współposiadacz) gospodarstwa rolnego.

Zasadą jest, że świadczenie podlega zawieszeniu z dniem zaistnienia któregoś z ww. okoliczności. Wyjątek od tej zasady przewidziano dla sytuacji, w których beneficjent renty strukturalnej (lub jego małżonek) staje się posiadaczem gospodarstwa rolnego z przyczyn wprost od niego niezależnych. Według postanowień § 15 ust. 2 w przypadku podjęcia przez korzystającego z tej renty (lub jego małżonka) działalności rolniczej na użytkach rolnych nabytych w drodze: dziedziczenia oraz na użytkach rolnych uprzednio wydzierżawionych lub przejętych na własność Skarbu Państwa na zasadach ustalonych w tym rozporządzeniu, wypłata renty strukturalnej ulega zawieszeniu dopiero po roku od dnia zaistnienia tego zdarzenia. Wyjątek ten ma zastosowanie tylko wtedy, gdy rozwiązanie dzierżawy lub uchylene (stwierdzenie nieważności) decyzji o przejęciu gruntów przez Skarb Państwa nastąpiło z przyczyn niezależnych od uprawnionego do renty i to pod warunkiem, że uprawniony dokona w wyznaczonym terminie stosownego zawiadomienia ARiMR.

W przypadku, gdy uprawniony do renty strukturalnej w trakcie jej pobierania nabędzie prawo do emerytury (z ubezpieczenia społecznego, zaopatrzenia emerytalnego lub ubezpieczenia społecznego rolników), wysokość renty strukturalnej zmniejsza się o kwotę tej emerytury (§ 14 ust. 1). Mniej korzystna jest sytuacja beneficjenta renty strukturalnej, któremu przyznano rentę z ubezpieczenia społecznego (zaopatrzenia emerytalnego lub ubezpieczenia społecznego rolników). Uzyskanie takiego świadczenia powoduje utratę prawa do renty strukturalnej chyba, że beneficjent taki, w terminie określonym w przepisach o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych³¹, wycofa swój wniosek o rentę z ubezpieczenia społecznego (§ 14 ust. 2).

Postępowanie w sprawach o udzielenie renty strukturalnej.

Postępowanie w sprawach o udzielenie renty strukturalnej jest postępowaniem administracyjnym w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego³², nazywanej dalej „kpa”. Upoważnienie agencji płatniczej do przyznawania tego świadczenia w drodze decyzji administracyjnej wydawanej przez

³⁰ Zgodnie z postanowieniami art. 336 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. /Dz. U. Nr 16, poz.93 ze zm./ posiadaczem rzeczy jest zarówno ten, kto nią faktycznie włada jak właściciel (posiadacz samoistny), jak i ten, kto nią faktycznie włada jak użytkownik, zastawnik, najemca, dzierżawca lub mający inne prawo, z którym łączy się określone władztwo nad cudzą rzeczą (posiadacz zależny).

³¹ Wg postanowień art. 116 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.) wniosek o emeryturę lub rentę może być wycofany nie później niż do dnia uprawomocnienia się wydanej w sprawie decyzji. Skutkiem wycofania wniosku jest umorzenie postępowania.

³² t. j. Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.

kierownika jej jednostki organizacyjne zawarte zostało w przepisach art. 5 ust 2 powołanej wcześniej ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji EFOiGR¹⁰. Zgodnie z postanowieniami § 17 ust. 1 rozporządzenia o rentach strukturalnych, organem właściwym do wydania decyzji administracyjnej w sprawie przyznania, zawieszania i zmniejszania rent strukturalnych jest kierownik biura powiatowego ARiMR właściwego terytorialnie dla miejsca zamieszkania ubiegającego się o to świadczenie.

Według regulujących procedurę postępowania przepisów rozporządzenia o rentach strukturalnych, postępowanie to ma charakter dwuetapowy. Postępowanie wszczyna się na pisemny wniosek zainteresowanego złożony przez niego osobiście do kierownika właściwego miejscowo biura powiatowego ARiMR. Obowiązujące wzory takich wniosków ustalone zostały rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 8 lipca 2004 r.³³ Do wniosku winny zostać załączone dokumenty potwierdzające spełnienie przez wnioskodawcę warunków uprawniających go do uzyskania renty strukturalnej (okoliczności, jakie winny zostać potwierdzone dokumentami oraz rodzaje dokumentów, jakie mogą stanowić to potwierdzenie wskazane zostały w przepisach § 18 i § 19).

W pierwszym etapie postępowania kierownik biura powiatowego ARiMR zobowiązany jest do zweryfikowania wniosku i wydania w terminie do 40 dni decyzji administracyjnej o odmowie przyznania renty strukturalnej (w przypadku stwierdzenia, że wnioskodawca nie spełnia wymaganych warunków), bądź postanowienia, w którym stwierdza, że wnioskodawca spełnia warunki umożliwiające (po przekazaniu gospodarstwa i zaprzestaniu działalności rolniczej) uzyskanie renty strukturalnej. Postanowienie o stwierdzeniu spełnienia tych warunków winno zawierać pouczenie o warunkach dotyczących formy, sposobu i terminu przekazania gospodarstwa rolnego oraz zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej oraz informację o ustaleniach dotyczących spełnienia warunku posiadania kwalifikacji zawodowych przez wskazanego we wniosku przejmującego. Wnioskodawcy nie przysługuje prawo do wniesienia zażalenia na to postanowienie. W terminie 6 miesięcy od dnia otrzymania postanowienia wnioskodawca powinien przekazać gospodarstwo rolne oraz zaprzestać prowadzenia działalności rolniczej (§ 20).

Drugi etap postępowania dotyczy wydania decyzji o udzieleniu renty strukturalnej i podejmowany jest w dniu, w którym wnioskodawca przedłoży organowi prowadzącemu postępowanie dowody potwierdzające przekazanie gospodarstwa zgodnie z warunkami ustalonymi we wcześniej wydanym w sprawie postanowieniu (dowody, jakie powinny zostać przedstawione na tą okoliczność zostały wskazane w § 19 ust. 2 rozporządzenia). Decyzja o udzieleniu renty strukturalnej powinna zostać wydana w terminie do 30 dni od dnia przedłożenia przez wnioskodawcę wymaganych dowodów, a w jej treści winno zostać zawarte pouczenie o okolicznościach powodujących zawieszenie wypłaty przyznanej renty oraz o okolicznościach powodujących zmniejszenie jej wysokości (§ 21).

Wnioskodawcy przysługuje prawo odwołania się od decyzji administracyjnej wydanej przez kierownika biura powiatowego ARiMR do organu wyższego stopnia. Według przepisów art. 5a ust. 4 ustawy z dnia 29 grudnia 1993 r. o utworzeniu Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa³⁴, organem wyższego stopnia w stosunku do kierowników biur powiatowych ARiMR są dyrektorzy właściwych miejscowo oddziałów regionalnych tej Agencji. Zgodnie z postanowieniami § 17 ust. 2 rozporządzenia o rentach strukturalnych wniesienie odwołania nie wstrzymuje wykonania decyzji.

³³ Rop. MRiRW w sprawie wzorów wniosków o udzielenie pomocy finansowej na uzyskiwanie rent strukturalnych objętych planem rozwoju obszarów - Dz. U. Nr 161 poz. 1684.

³⁴ Dz. U. z 1994 r. Nr 1, poz. 2 ze zm.

Zmiany stanu prawnego po zakończeniu kontroli NIK.

Rozporządzeniem z dnia 5 października 2005 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na uzyskanie rent strukturalnych objętej planem rozwoju obszarów wiejskich³⁵, które weszło w życie 11 listopada 2005 r., Rada Ministrów dokonała zmian obowiązujących warunków uzyskiwania i korzystania z rent strukturalnych. Polegają one m.in. na: złagodzeniu warunku dotyczącego podlegania przez beneficjenta ubezpieczeniu emerytalno - rentowemu w KRUS; umożliwieniu uzyskania zwiększenia wysokości renty przez rolników, którzy przekażą użytki rolne pozostające w ich posiadaniu na mocy umowy z datą pewną, w okresie nie krótszym niż dwa lata przed złożeniem wniosku; umożliwieniu beneficjentom rent strukturalnych prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej bez utraty prawa do tego świadczenia.

Po zakończeniu kontroli NIK, Unia Europejska wydała nowe przepisy wpływające na dotychczasowy kształt wspólnej polityki rolnej, m.in.:

- Rozporządzenie Rady (WE) nr 1290/2005 z dnia 21 czerwca 2005 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej (Dz. U. L 209,11/08/2005P.001-0025)³⁶,
- Rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW)³⁷, których postanowienia będą stopniowo wdrażane do 2010 r.

³⁵ Dz. U. Nr 211, poz. 1759

³⁶ Dz. U. 2004 L 153

³⁷ Dz. U. 2005 L 277

5.2. Wykaz aktów prawnych.

1. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (Dz. U. Nr 229, poz. 2273 ze zm.);
2. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 kwietnia 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na uzyskanie rent strukturalnych objętych planem rozwoju obszarów wiejskich (Dz. U. Nr 114, poz. 1191 ze zm.);
3. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 8 lipca 2004 r. w sprawie wzorów wniosków o udzielanie pomocy finansowej na uzyskiwanie rent strukturalnych objętych planem rozwoju obszarów wiejskich (Dz. U. Nr 161, poz. 1684 ze zm.);
4. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie współpracy organów administracji rządowej i samorządowej z agencją płatniczą przy realizacji zadań związanych z udzielaniem pomocy finansowej na działania objęte planem rozwoju obszarów wiejskich (Dz. U. Nr 191, poz. 1958);
5. Obwieszczenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 listopada 2004 r. w sprawie planu rozwoju obszarów wiejskich (M.P. Nr 56, poz. 958);
6. Ustawa z dnia 30 lipca 2003 r. o uruchamianiu środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (Dz. U. Nr 166, poz. 1611 ze zm.);
7. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 października 2003 r. w sprawie kryteriów akredytacyjnych dla agencji płatniczych (Dz. U. Nr 190, poz. 1867);
8. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 27 kwietnia 2004 r. w sprawie ustanowienia Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa agencją płatniczą, której udziela się warunkowej akredytacji (Dz. U. Nr 101, poz. 1030 ze zm.);
9. Ustawa z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (t. j. Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148 ze zm.);
10. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 maja 2004 r. w sprawie zasilania agencji płatniczych w środki na realizację zadań Wspólnej Polityki Rolnej (Dz. U. Nr 118, poz. 1231 ze zm.);
11. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 3 czerwca 2004 r. w sprawie wzoru imiennego upoważnienia do wykonywania czynności kontrolnych (Dz. U. Nr 142, poz. 1511);
12. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 5 sierpnia 2004 r. w sprawie warunków, jakie powinny spełniać jednostki organizacyjne, którym może być powierzone przeprowadzanie kontroli (Dz. U. Nr 183, poz. 1892);
13. Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38, poz. 454);
14. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 października 1999 r. w sprawie utworzenia Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. Nr 91, poz. 1016);
15. Zarządzenie Nr 116 Prezesa Rady Ministrów z dnia 14 listopada 2003 r. w sprawie nadania statutu Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi (M.P. Nr 52, poz. 833 ze zm.) od 31 października 2005 r. obowiązuje w tym zakresie Zarządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 31 października 2005 r. (Dz. U. Nr 220, poz. 1892);
16. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. Nr 134, poz. 1433);

17. Ustawa z dnia 29 grudnia 1993 r. o utworzeniu Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (j.t. Dz. U. z 2005 r. Nr 31, poz. 264 ze zm.);
18. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 maja 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu i kierunków działań oraz sposobów realizacji zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w zakresie gospodarowania środkami pochodzącymi z funduszy Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 102, poz. 928 ze zm.);
19. Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.);
20. Ustawa z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (j. t. Dz. U. z 1998 r. Nr 7, poz. 25 ze zm.);
21. Ustawa z dnia 26 kwietnia 2001 r. o rentach strukturalnych w rolnictwie (Dz. U. Nr 52, poz. 539 ze zm.);
22. Ustawa z dnia z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. Nr 19, poz. 177 ze zm.);
23. Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071);
24. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz.93 ze zm.);
25. Rozporządzenie Rady Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej Nr 25/62 z dnia 4 kwietnia 1962 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej (Dz. U. WE. 1962 L 1991);
26. Dyrektywa Rady Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej Nr 160/72 z 17 kwietnia 1972 r. w sprawie popierania zaprzestania produkcji rolnej i przekazywania gruntów rolnych w celu przemian strukturalnych (Dz. U. WE 1972 L 96/1.);
27. Rozporządzenie Rady Wspólnoty Europejskiej w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej Nr 2081/93 z dnia 20 lipca 1993 r. (Dz. U. WE 1993 L 193/5);
28. Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1257/1999 z dnia 17 maja 1999 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich z Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (Dz. U. WE 1999 L 160);
29. Rozporządzenie Rady Wspólnoty Europejskiej w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej Nr 1258/99 z dnia 17 maja 1999 r (Dz. U. WE 1999 L 160/103);
30. Rozporządzenie Komisji (WE) nr 817/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1257/1999 w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich z Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (Dz. U. 2004 L 153);
31. Rozporządzenie Rady (WE) nr 1290/2005 z dnia 21 czerwca 2005 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej (Dz. U. 2005 L 209).
32. Rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. 2005 L 277).

5.3. Szczegółowe tabele i zestawienia liczbowe.

1. Struktura obszarowa gospodarstw rolnych o powierzchni powyżej 1 ha wg wyników Powszechnego Spisu Rolnego z 2002 r.
2. Struktura wiekowa użytkowników gospodarstw rolnych o powierzchni powyżej 1 ha użytków rolnych wg wyników Powszechnego Spisu Rolnego z 2002 r.
3. Zestawienie liczby złożonych wniosków i wydanych decyzji; kraj – województwa – powiaty.
4. Zestawienie wybranych wskaźników dotyczących rent strukturalnych (na terenie całego kraju).
5. Zestawienie wskaźników rezultatu i oddziaływania rent strukturalnych (na terenie całego kraju).

1. Struktura obszarowa gospodarstw rolnych o powierzchni powyżej 1 ha wg wyników Powszechnego Spisu Rolnego z 2002 r.

Grupa obszarowa (w ha użytków rolnych)	Liczba gospodarstw		Powierzchnia użytków rolnych	
	tys. szt.	%	tys. ha	%
1	2	3	4	5
1 - 2	517,0	26,4	892,3	4,7
2 - 3	281,1	14,4	831,2	4,4
3 - 5	348,7	17,8	1.603,8	8,5
5 - 10	426,8	21,9	3.505,2	18,7
10 - 15	182,7	9,3	2.509,9	13,4
15 - 20	83,9	4,3	1.616,8	8,6
20 - 30	64,3	3,3	1.713,3	9,1
30 - 50	31,7	1,6	1.290,3	6,9
50 i więcej	19,9	1,0	4.824,6	25,7
Razem	1.956,1	100,0	18.787,4	100,0

2. Struktura wiekowa użytkowników gospodarstw rolnych o powierzchni powyżej 1 ha użytków rolnych wg wyników Powszechnego Spisu Rolnego w 2002 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym w wieku lat:						
		15 - 19	20 - 29	30 - 39	40 - 49	50 - 59	60 - 64	65 i więcej
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem	100,0	0,3	8,4	20,6	31,5	21,1	5,8	12,3
w tym:								
mężczyźni	100,0	0,3	9,1	22,2	32,9	21,1	5,3	9,1
kobiety	100,0	0,3	6,8	16,8	27,8	21,2	6,9	20,2

3. Zestawienie liczby złożonych wniosków i wydanych decyzji; kraj – województwa - powiaty

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba wniosków jakie wpłynęły do 31.05.2005 r.*		Liczba decyzji wydanych do 31.05.2005 r.		w tym:				Liczba wydanych postanowień o spełnieniu warunków do uzyskania renty	
		Ogółem	w tym złożone w 2004 r.	Ogółem	%	o udzieleniu renty		o odmowie udzielenia renty		Razem	%
						Razem	(7 : 3)	Razem	(9 : 3)		(11 : 3)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
I	Ogółem	26 944	20875	14 534	53.94%	13 917	51.65%	617	2.29%	23 699	87.96%
	w tym:										
I	Województwo dolnośląskie	1 382	1043	684	49.49%	658	47.61%	26	1.88%	1 196	86.54%
	Powiat:										
1	bolesławiecki	40	27	19	47.50%	17	42.50%	2	5.00%	29	72.50%
2	dzierżoniowski	49	33	27	55.10%	26	53.06%	1	2.04%	36	73.47%
3	głogowski	28	20	11	39.29%	11	39.29%	0	0.00%	23	82.14%
4	górowski	34	23	20	58.82%	19	55.88%	1	2.94%	27	79.41%
5	jaworski	43	33	21	48.84%	21	48.84%	0	0.00%	39	90.70%
6	jeleniogórski	26	19	12	46.15%	12	46.15%	0	0.00%	21	80.77%
7	kamiennogórski	22	18	14	63.64%	14	63.64%	0	0.00%	19	86.36%
8	kłodzki	75	58	36	48.00%	35	46.67%	1	1.33%	67	89.33%
9	legnicki	97	70	56	57.73%	56	57.73%	0	0.00%	93	95.88%
10	lubański	25	21	10	40.00%	10	40.00%	0	0.00%	21	84.00%
11	lubiński	36	29	18	50.00%	18	50.00%	0	0.00%	32	88.89%
12	lwówecki	37	27	18	48.65%	17	45.95%	1	2.70%	30	81.08%
13	milicki	54	41	30	55.56%	27	50.00%	3	5.56%	49	90.74%
14	oleśnicki	92	68	42	45.65%	40	43.48%	2	2.17%	75	81.52%
15	oławski	66	57	42	63.64%	40	60.61%	2	3.03%	64	96.97%
16	polkowicki	32	24	13	40.63%	13	40.63%	0	0.00%	32	100.00%
17	strzeliński	83	62	43	51.81%	42	50.60%	1	1.20%	71	85.54%
18	średzki	65	54	43	66.15%	43	66.15%	0	0.00%	61	93.85%
19	świdnicki	50	28	15	30.00%	14	28.00%	1	2.00%	34	68.00%
20	trzebnicki	115	90	38	33.04%	35	30.43%	3	2.61%	100	86.96%
21	wałbrzyski	13	11	10	76.92%	8	61.54%	2	15.38%	11	84.62%
22	wołowski	46	39	20	43.48%	20	43.48%	0	0.00%	41	89.13%
23	wrocławski	143	112	79	55.24%	73	51.05%	6	4.20%	123	86.01%
24	ząbkowicki	61	46	27	44.26%	27	44.26%	0	0.00%	57	93.44%
25	Zgorzelecki	15	8	5	33.33%	5	33.33%	0	0.00%	12	80.00%
26	złotoryjski	35	25	15	42.86%	15	42.86%	0	0.00%	29	82.86%
II	Województwo kujawsko - pomorskie	2 066	1690	1 265	61.23%	1 216	58.86%	49	2.37%	1 895	91.72%
	Powiat:										
1	aleksandrowski	108	91	78	72.22%	72	66.67%	6	5.56%	97	89.81%
2	brodnicki	97	77	58	59.79%	58	59.79%	0	0.00%	77	79.38%
3	bydgoski	83	70	41	49.40%	39	46.99%	2	2.41%	78	93.98%
4	chełmiński	106	79	58	54.72%	57	53.77%	1	0.94%	82	77.36%
5	golubsko-dobrzyński	108	79	58	53.70%	57	52.78%	1	0.93%	97	89.81%
6	grudziądzki	120	99	69	57.50%	65	54.17%	4	3.33%	120	100.00%
7	inowrocławski	198	166	112	56.57%	105	53.03%	7	3.54%	189	95.45%
8	lipnowski	139	124	94	67.63%	87	62.59%	7	5.04%	132	94.96%
9	mogileński	103	86	66	64.08%	63	61.17%	3	2.91%	99	96.12%
10	nakielski	74	65	46	62.16%	46	62.16%	0	0.00%	71	95.95%
11	radziejowski	105	94	62	59.05%	60	57.14%	2	1.90%	103	98.10%
12	rypiński	121	94	71	58.68%	70	57.85%	1	0.83%	111	91.74%
13	sepolński	89	68	58	65.17%	57	64.04%	1	1.12%	77	86.52%

Załączniki

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba wniosków jakie wpłynęły do 31.05.2005 r.*		Liczba decyzji wydanych do 31.05.2005 r.		w tym:				Liczba wydanych postanowień o spełnieniu warunków do uzyskania renty	
		Ogółem	w tym złożone w 2004 r.	Ogółem	% (5 : 3)	o udzieleniu renty		o odmowie udzielenia renty		Razem	% (11 : 3)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
14	świecki	102	78	74	72.55%	71	69.61%	3	2.94%	95	93.14%
15	toruński	122	102	75	61.48%	74	60.66%	1	0.82%	115	94.26%
16	tucholski	57	45	34	59.65%	34	59.65%	0	0.00%	52	91.23%
17	wąbrzeski	92	73	53	57.61%	49	53.26%	4	4.35%	82	89.13%
18	włocławski	137	119	93	67.88%	88	64.23%	5	3.65%	120	87.59%
19	żniński	105	81	65	61.90%	64	60.95%	1	0.95%	98	93.33%
III	Województwo lubelskie	2 521	1935	1 439	57.08 %	1 412	56.01 %	27	1.07 %	2 190	86.87 %
	Powiat:										
1	białski	207	175	119	57.49%	113	54.59%	6	2.90%	183	88.41%
2	biłgorajski	158	126	94	59.49%	93	58.86%	1	0.63%	142	89.87%
3	chełmski	71	53	48	67.61%	47	66.20%	1	1.41%	59	83.10%
4	hrubieszowski	166	130	101	60.84%	101	60.84%	0	0.00%	150	90.36%
5	janowski	78	59	54	69.23%	52	66.67%	2	2.56%	60	76.92%
6	krasnystawski	145	109	81	55.86%	80	55.17%	1	0.69%	124	85.52%
7	kraśnicki	147	109	79	53.74%	78	53.06%	1	0.68%	131	89.12%
8	lubartowski	160	128	102	63.75%	100	62.50%	2	1.25%	139	86.88%
9	lubelski	178	122	83	46.63%	83	46.63%	0	0.00%	155	87.08%
10	łęczyński	58	44	39	67.24%	38	65.52%	1	1.72%	53	91.38%
11	łukowski	147	104	82	55.78%	80	54.42%	2	1.36%	131	89.12%
12	opolski	121	88	68	56.20%	68	56.20%	0	0.00%	107	88.43%
13	parczewski	59	45	26	44.07%	26	44.07%	0	0.00%	48	81.36%
14	puławski	133	105	73	54.89%	70	52.63%	3	2.26%	100	75.19%
15	radzyński	118	95	80	67.80%	78	66.10%	2	1.69%	99	83.90%
16	rycki	61	45	42	68.85%	41	67.21%	1	1.64%	58	95.08%
17	świdnicki	43	26	24	55.81%	24	55.81%	0	0.00%	35	81.40%
18	tomaszowski	162	126	91	56.17%	90	55.56%	1	0.62%	140	86.42%
19	włodawski	60	46	36	60.00%	35	58.33%	1	1.67%	55	91.67%
20	zamojski	249	200	117	46.99%	115	46.18%	2	0.80%	221	88.76%
IV	Województwo lubuskie	281	222	161	57.30 %	154	54.80 %	7	2.49 %	239	85.05 %
	Powiat:										
1	gorzowski	25	19	15	60.00%	14	56.00%	1	4.00%	23	92.00%
2	krośnieński	16	12	8	50.00%	8	50.00%	0	0.00%	15	93.75%
3	międzyrzeczki	36	28	24	66.67%	24	66.67%	0	0.00%	34	94.44%
4	nowosolski	32	25	18	56.25%	18	56.25%	0	0.00%	28	87.50%
5	ślubicki	12	11	10	83.33%	10	83.33%	0	0.00%	11	91.67%
6	strzelecko-drezdenecki	30	26	17	56.67%	16	53.33%	1	3.33%	25	83.33%
7	sułceński	6	5	4	66.67%	4	66.67%	0	0.00%	5	83.33%
8	świebodziński	24	21	19	79.17%	18	75.00%	1	4.17%	20	83.33%
9	wschowski	18	13	7	38.89%	6	33.33%	1	5.56%	14	77.78%
10	zielonogórski	33	22	13	39.39%	12	36.36%	1	3.03%	23	69.70%
11	żagański	28	23	12	42.86%	11	39.29%	1	3.57%	26	92.86%
12	żarski	21	17	14	66.67%	13	61.90%	1	4.76%	15	71.43%
V	Województwo łódzkie	3 044	2411	1 643	53.98 %	1 564	51.38 %	79	2.60 %	2 660	87.39 %
	Powiat:										
1	bełchatowski	129	99	71	55.04%	68	52.71%	3	2.33%	110	85.27%
2	brzeziński	66	53	35	53.03%	34	51.52%	1	1.52%	55	83.33%

Załączniki

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba wniosków jakie wpłynęły do 31.05.2005 r.*		Liczba decyzji wydanych do 31.05.2005 r.		w tym:				Liczba wydanych postanowień o spełnieniu warunków do uzyskania renty	
		Ogółem	w tym złożone w 2004 r.	Ogółem	%	o udzieleniu renty		o odmowie udzielenia renty		Razem	%
						Razem	%(7 : 3)	Razem	%(9 : 3)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
3	kutnowski	189	152	102	53.97%	99	52.38%	3	1.59%	172	91.01%
4	łaski	96	71	45	46.88%	44	45.83%	1	1.04%	81	84.38%
5	łęczycki	265	223	168	63.40%	157	59.25%	11	4.15%	237	89.43%
6	łowicki	247	200	134	54.25%	126	51.01%	8	3.24%	226	91.50%
7	łódzki wschodni	88	80	39	44.32%	37	42.05%	2	2.27%	85	96.59%
8	opoczyński	105	85	60	57.14%	56	53.33%	4	3.81%	89	84.76%
9	pabianicki	97	76	43	44.33%	37	38.14%	6	6.19%	77	79.38%
10	pajęczański	129	103	64	49.61%	60	46.51%	4	3.10%	108	83.72%
11	piotrkowski	250	194	88	35.20%	78	31.20%	10	4.00%	212	84.80%
12	poddębicki	155	126	119	76.77%	119	76.77%	0	0.00%	150	96.77%
13	radomszczanie	185	142	100	54.05%	95	51.35%	5	2.70%	144	77.84%
14	rawski	117	91	73	62.39%	72	61.54%	1	0.85%	99	84.62%
15	sieradzki	218	167	131	60.09%	126	57.80%	5	2.29%	194	88.99%
16	skierniewicki	109	86	71	65.14%	63	57.80%	8	7.34%	96	88.07%
17	tomaszowski	140	116	57	40.71%	55	39.29%	2	1.43%	124	88.57%
18	wieluński	145	105	67	46.21%	65	44.83%	2	1.38%	135	93.10%
19	wieruszowski	136	107	82	60.29%	82	60.29%	0	0.00%	114	83.82%
20	zduńskowolski	54	44	34	62.96%	34	62.96%	0	0.00%	48	88.89%
21	zgiński	124	91	60	48.39%	57	45.97%	3	2.42%	104	83.87%
VI	Województwo małopolskie	1 117	802	587	52.55 %	565	50.58 %	22	1.97 %	944	84.51 %
	Powiat:										
1	bocheński	68	43	35	51.47%	34	50.00%	1	1.47%	53	77.94%
2	brzeski	53	38	28	52.83%	28	52.83%	0	0.00%	43	81.13%
3	chrzanowski	4	3	2	50.00%	2	50.00%	0	0.00%	4	100.00%
4	dąbrowski	62	47	32	51.61%	32	51.61%	0	0.00%	54	87.10%
5	gorlicki	52	34	33	63.46%	32	61.54%	1	1.92%	42	80.77%
6	krakowski	113	90	59	52.21%	56	49.56%	3	2.65%	104	92.04%
7	limanowski	44	35	19	43.18%	19	43.18%	0	0.00%	37	84.09%
8	miechowski	145	104	86	59.31%	86	59.31%	0	0.00%	126	86.90%
9	myślenicki	38	30	28	73.68%	27	71.05%	1	2.63%	33	86.84%
10	nowosądecki	61	42	24	39.34%	21	34.43%	3	4.92%	45	73.77%
11	nowotarski	124	93	64	51.61%	60	48.39%	4	3.23%	110	88.71%
12	olkuski	22	15	8	36.36%	6	27.27%	2	9.09%	16	72.73%
13	oświęcimski	43	30	23	53.49%	22	51.16%	1	2.33%	35	81.40%
14	proszowicki	77	58	48	62.34%	46	59.74%	2	2.60%	71	92.21%
15	suski	42	26	23	54.76%	23	54.76%	0	0.00%	38	90.48%
16	tarnowski	104	68	41	39.42%	39	37.50%	2	1.92%	83	79.81%
17	tatrzański	13	9	8	61.54%	8	61.54%	0	0.00%	9	69.23%
18	wadowicki	38	27	16	42.11%	14	36.84%	2	5.26%	30	78.95%
19	wielicki	14	10	10	71.43%	10	71.43%	0	0.00%	11	78.57%
VII	Województwo mazowieckie	4 607	3577	2 487	53.98 %	2 338	50.75 %	149	3.23 %	4 101	89.02 %
	Powiat:										
1	białobrzegi	94	76	59	62.77%	59	62.77%	0	0.00%	90	95.74%
2	ciechanowski	108	82	54	50.00%	48	44.44%	6	5.56%	93	86.11%
3	garwoliński	216	149	124	57.41%	122	56.48%	2	0.93%	200	92.59%
4	gostyniński	88	67	43	48.86%	41	46.59%	2	2.27%	80	90.91%

Załączniki

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba wniosków jakie wpłynęły do 31.05.2005 r.*		Liczba decyzji wydanych do 31.05.2005 r.		w tym:				Liczba wydanych postanowień o spełnieniu warunków do uzyskania renty	
		Ogółem	w tym złożone w 2004 r.	Ogółem	% (5 : 3)	o udzieleniu renty		o odmowie udzielenia renty		Razem	% (11 : 3)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
5	grodziski	30	23	15	50.00%	13	43.33%	2	6.67%	26	86.67%
6	grójce	222	175	127	57.21%	111	50.00%	16	7.21%	198	89.19%
7	kozienski	72	55	45	62.50%	42	58.33%	3	4.17%	63	87.50%
8	legionowski	21	19	8	38.10%	7	33.33%	1	4.76%	20	95.24%
9	lipski	126	102	76	60.32%	71	56.35%	5	3.97%	114	90.48%
10	łosicki	102	84	66	64.71%	63	61.76%	3	2.94%	94	92.16%
11	makowski	157	125	96	61.15%	95	60.51%	1	0.64%	134	85.35%
12	miński	106	77	48	45.28%	46	43.40%	2	1.89%	96	90.57%
13	mławski	116	92	70	60.34%	66	56.90%	4	3.45%	110	94.83%
14	nowodworski	55	38	20	36.36%	19	34.55%	1	1.82%	49	89.09%
15	ostrołęcki	293	234	183	62.46%	170	58.02%	13	4.44%	266	90.78%
16	ostrowski	195	154	98	50.26%	91	46.67%	7	3.59%	175	89.74%
17	otwocki	52	34	21	40.38%	19	36.54%	2	3.85%	42	80.77%
18	piaseczyński	60	43	26	43.33%	23	38.33%	3	5.00%	47	78.33%
19	płocki	374	299	208	55.61%	200	53.48%	8	2.14%	338	90.37%
20	płoński	205	162	140	68.29%	140	68.29%	0	0.00%	202	98.54%
21	pruszkowski	26	21	11	42.31%	10	38.46%	1	3.85%	24	92.31%
22	przasnyski	135	116	77	57.04%	75	55.56%	2	1.48%	116	85.93%
23	przysuski	70	51	38	54.29%	38	54.29%	0	0.00%	65	92.86%
24	pułtowski	114	92	60	52.63%	60	52.63%	0	0.00%	110	96.49%
25	radomski	191	142	83	43.46%	81	42.41%	2	1.05%	175	91.62%
26	siedlecki	183	147	52	28.42%	45	24.59%	7	3.83%	159	86.89%
27	sierpecki	131	106	70	53.44%	64	48.85%	6	4.58%	108	82.44%
28	sochaczewski	98	74	48	48.98%	48	48.98%	0	0.00%	82	83.67%
29	sokołowski	220	168	140	63.64%	134	60.91%	6	2.73%	196	89.09%
30	szydłowiecki	10	6	4	40.00%	4	40.00%	0	0.00%	10	100.00%
31	warszawski zachodni	95	75	57	60.00%	46	48.42%	11	11.58%	76	80.00%
32	węgrowski	204	156	107	52.45%	98	48.04%	9	4.41%	173	84.80%
33	wołomiński	56	47	35	62.50%	24	42.86%	11	19.64%	40	71.43%
34	wyszkowski	139	101	53	38.13%	47	33.81%	6	4.32%	115	82.73%
35	zwoleniński	96	78	50	52.08%	47	48.96%	3	3.13%	88	91.67%
36	żuromiński	121	84	62	51.24%	60	49.59%	2	1.65%	106	87.60%
37	żyrardowski	26	23	13	50.00%	11	42.31%	2	7.69%	21	80.77%
VIII	Województwo opolskie	779	574	404	51.86%	393	50.45%	11	1.41%	687	88.19%
	Powiat:										
1	brzeski	110	88	53	48.18%	53	48.18%	0	0.00%	99	90.00%
2	głubczycki	91	70	62	68.13%	62	68.13%	0	0.00%	85	93.41%
3	kędzierzyński-kozielski	41	29	17	41.46%	17	41.46%	0	0.00%	39	95.12%
4	kluczborski	60	46	39	65.00%	39	65.00%	0	0.00%	55	91.67%
5	krakowicki	39	25	17	43.59%	17	43.59%	0	0.00%	36	92.31%
6	namysłowski	67	56	39	58.21%	39	58.21%	0	0.00%	57	85.07%
7	nyski	123	86	52	42.28%	45	36.59%	7	5.69%	93	75.61%
8	oleski	70	47	32	45.71%	32	45.71%	0	0.00%	66	94.29%
9	opolski	66	43	29	43.94%	29	43.94%	0	0.00%	58	87.88%
10	prudnicki	65	47	37	56.92%	35	53.85%	2	3.08%	60	92.31%
11	strzelecki	47	37	27	57.45%	25	53.19%	2	4.26%	39	82.98%

Załączniki

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba wniosków jakie wpłynęły do 31.05.2005 r.*		Liczba decyzji wydanych do 31.05.2005 r.		w tym:				Liczba wydanych postanowień o spełnieniu warunków do uzyskania renty	
		Ogółem	w tym złożone w 2004 r.	Ogółem	% (5 : 3)	o udzieleniu renty		o odmowie udzielenia renty		Razem	% (11 : 3)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
IX	Województwo podkarpackie	1 213	838	610	50.29%	597	49.22%	13	1.07%	1 042	85.90%
	Powiat:										
1	bieszczadzki	21	17	17	80.95%	16	76.19%	1	4.76%	20	95.24%
2	brzozowski	35	22	11	31.43%	11	31.43%	0	0.00%	31	88.57%
3	dębicki	82	45	47	57.32%	47	57.32%	0	0.00%	73	89.02%
4	jarosławski	112	82	59	52.68%	58	51.79%	1	0.89%	99	88.39%
5	jasielski	57	37	27	47.37%	27	47.37%	0	0.00%	43	75.44%
6	kolbuszowski	40	22	14	35.00%	14	35.00%	0	0.00%	30	75.00%
7	krośnieński	43	29	19	44.19%	18	41.86%	1	2.33%	34	79.07%
8	leski	26	17	11	42.31%	9	34.62%	2	7.69%	23	88.46%
9	leżajski	68	50	47	69.12%	47	69.12%	0	0.00%	63	92.65%
10	lubaczowski	65	50	29	44.62%	29	44.62%	0	0.00%	60	92.31%
11	łańcucki	56	35	22	39.29%	19	33.93%	3	5.36%	43	76.79%
12	mielecki	118	76	57	48.31%	56	47.46%	1	0.85%	97	82.20%
13	niżański	72	48	30	41.67%	30	41.67%	0	0.00%	58	80.56%
14	przemyski	43	34	20	46.51%	19	44.19%	1	2.33%	39	90.70%
15	przeworski	95	79	63	66.32%	63	66.32%	0	0.00%	87	91.58%
16	ropczycko-sędziszowski	35	29	23	65.71%	23	65.71%	0	0.00%	35	100.00%
17	rzeszowski	65	48	29	44.62%	29	44.62%	0	0.00%	55	84.62%
18	sanocki	68	49	36	52.94%	36	52.94%	0	0.00%	64	94.12%
19	stałowowlowski	37	21	14	37.84%	13	35.14%	1	2.70%	23	62.16%
20	strzyżowski	42	25	21	50.00%	21	50.00%	0	0.00%	36	85.71%
21	tarnobrzeski	33	23	14	42.42%	12	36.36%	2	6.06%	29	87.88%
X	Województwo podlaskie	2 631	2090	1 506	57.24%	1 457	55.38%	49	1.86%	2 435	92.55%
	Powiat:										
1	augustowski	210	152	120	57.14%	116	55.24%	4	1.90%	194	92.38%
2	białostocki	314	238	139	44.27%	136	43.31%	3	0.96%	296	94.27%
3	bielski	211	171	122	57.82%	117	55.45%	5	2.37%	189	89.57%
4	grajewski	156	122	91	58.33%	91	58.33%	0	0.00%	142	91.03%
5	hajnowski	74	61	47	63.51%	47	63.51%	0	0.00%	72	97.30%
6	kolneński	192	163	133	69.27%	131	68.23%	2	1.04%	187	97.40%
7	łomżyński	242	189	159	65.70%	153	63.22%	6	2.48%	224	92.56%
8	moniecki	198	165	138	69.70%	132	66.67%	6	3.03%	176	88.89%
9	sejneński	81	66	42	51.85%	42	51.85%	0	0.00%	75	92.59%
10	siemiatycki	220	187	110	50.00%	103	46.82%	7	3.18%	201	91.36%
11	sokółski	238	187	134	56.30%	127	53.36%	7	2.94%	210	88.24%
12	suwalski	143	120	74	51.75%	71	49.65%	3	2.10%	133	93.01%
13	wysoko-mazowiecki	245	182	139	56.73%	135	55.10%	4	1.63%	233	95.10%
14	zambrowski	107	87	58	54.21%	56	52.34%	2	1.87%	103	96.26%
XI	Województwo pomorskie	843	650	438	51.96%	416	49.35%	22	2.61%	752	89.21%
	Powiat:										
1	bytowski	71	55	41	57.75%	41	57.75%	0	0.00%	60	84.51%
2	chojnicki	77	59	42	54.55%	41	53.25%	1	1.30%	70	90.91%
3	człuchowski	52	38	34	65.38%	33	63.46%	1	1.92%	51	98.08%
4	gdański	81	62	34	41.98%	29	35.80%	5	6.17%	72	88.89%
5	kartuski	57	44	24	42.11%	22	38.60%	2	3.51%	48	84.21%

Załączniki

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba wniosków jakie wpłynęły do 31.05.2005 r.*		Liczba decyzji wydanych do 31.05.2005 r.		w tym:				Liczba wydanych postanowień o spełnieniu warunków do uzyskania renty	
		Ogółem	w tym złożone w 2004 r.	Ogółem	% (5 : 3)	o udzieleniu renty		o odmowie udzielenia renty		Razem	% (11 : 3)
						Razem	% (7 : 3)	Razem	% (9 : 3)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
6	kościerski	48	43	35	72.92%	35	72.92%	0	0.00%	47	97.92%
7	kwidziński	66	46	30	45.45%	23	34.85%	7	10.61%	56	84.85%
8	łęborski	31	23	18	58.06%	17	54.84%	1	3.23%	31	100.00%
9	malborski	35	26	23	65.71%	22	62.86%	1	2.86%	34	97.14%
10	nowodworski	38	29	18	47.37%	18	47.37%	0	0.00%	32	84.21%
11	pucki	38	28	9	23.68%	9	23.68%	0	0.00%	33	86.84%
12	slupski	92	74	45	48.91%	44	47.83%	1	1.09%	76	82.61%
13	starogardzki	56	43	36	64.29%	36	64.29%	0	0.00%	53	94.64%
14	sztumski	35	30	16	45.71%	15	42.86%	1	2.86%	31	88.57%
15	tczewski	36	31	19	52.78%	17	47.22%	2	5.56%	32	88.89%
16	wejherowski	30	19	14	46.67%	14	46.67%	0	0.00%	26	86.67%
XII	Województwo śląskie	693	512	304	43.87%	291	41.99%	13	1.88%	615	88.74%
	Powiat:										
1	będziński	19	14	9	47.37%	9	47.37%	0	0.00%	17	89.47%
2	bielski	47	34	19	40.43%	19	40.43%	0	0.00%	42	89.36%
3	bieruńsko-lędzki	7	2	1	14.29%	1	14.29%	0	0.00%	3	42.86%
4	cieszyński	42	31	17	40.48%	17	40.48%	0	0.00%	39	92.86%
5	częstochowski	144	106	70	48.61%	69	47.92%	1	0.69%	131	90.97%
6	gliwicki	26	17	10	38.46%	9	34.62%	1	3.85%	22	84.62%
7	kłobucki	113	90	58	51.33%	53	46.90%	5	4.42%	102	90.27%
8	lubliniecki	29	20	5	17.24%	5	17.24%	0	0.00%	26	89.66%
9	mikołowski	23	17	7	30.43%	6	26.09%	1	4.35%	21	91.30%
10	myszkowski	28	23	13	46.43%	13	46.43%	0	0.00%	23	82.14%
11	pszczyński	24	15	10	41.67%	10	41.67%	0	0.00%	19	79.17%
12	raciborski	34	27	12	35.29%	12	35.29%	0	0.00%	32	94.12%
13	rybnicki	19	17	11	57.89%	10	52.63%	1	5.26%	18	94.74%
14	tamogórski	8	6	4	50.00%	3	37.50%	1	12.50%	6	75.00%
15	wodzisławski	26	18	9	34.62%	9	34.62%	0	0.00%	22	84.62%
16	zawierciański	71	52	35	49.30%	34	47.89%	1	1.41%	63	88.73%
17	żywiecki	33	23	14	42.42%	12	36.36%	2	6.06%	29	87.88%
XIII	Województwo świętokrzyskie	1 575	1193	830	52.70%	778	49.40%	52	3.30%	1 287	81.71%
	Powiat:										
1	buski	158	112	78	49.37%	74	46.84%	4	2.53%	133	84.18%
2	jędrzejowski	231	158	106	45.89%	99	42.86%	7	3.03%	179	77.49%
3	kazimierski	172	144	106	61.63%	101	58.72%	5	2.91%	139	80.81%
4	kielecki	236	176	121	51.27%	108	45.76%	13	5.51%	185	78.39%
5	konecki	61	48	33	54.10%	33	54.10%	0	0.00%	54	88.52%
6	opatowski	109	84	60	55.05%	59	54.13%	1	0.92%	75	68.81%
7	ostrowiecki	77	56	33	42.86%	31	40.26%	2	2.60%	58	75.32%
8	pińczowski	112	89	59	52.68%	50	44.64%	9	8.04%	96	85.71%
9	sandomierski	161	122	90	55.90%	84	52.17%	6	3.73%	137	85.09%
10	skarżyski	8	5	3	37.50%	2	25.00%	1	12.50%	5	62.50%
11	starachowicki	44	37	20	45.45%	18	40.91%	2	4.55%	39	88.64%
12	staszowski	103	85	61	59.22%	59	57.28%	2	1.94%	91	88.35%
13	włoszczowski	103	77	60	58.25%	60	58.25%	0	0.00%	96	93.20%
XIV	Województwo warmińsko-mazurskie	956	747	493	51.57%	485	50.73%	8	0.84%	863	90.27%

Załączniki

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba wniosków jakie wpłynęły do 31.05.2005 r.*		Liczba decyzji wydanych do 31.05.2005 r.		w tym:				Liczba wydanych postanowień o spełnieniu warunków do uzyskania renty	
		Ogółem	w tym złożone w 2004 r.	Ogółem	%	o udzieleniu renty		o odmowie udzielenia renty		Razem	%
						Razem	%(7 : 3)	Razem	%(9 : 3)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	Powiat:										
1	bartoszycki	59	49	39	66.10%	39	66.10%	0	0.00%	53	89.83%
2	braniewski	32	27	17	53.13%	17	53.13%	0	0.00%	29	90.63%
3	działdowski	62	49	30	48.39%	30	48.39%	0	0.00%	58	93.55%
4	elbląski	72	56	37	51.39%	37	51.39%	0	0.00%	67	93.06%
5	elcki	62	50	23	37.10%	23	37.10%	0	0.00%	58	93.55%
6	giżycki	58	46	33	56.90%	33	56.90%	0	0.00%	51	87.93%
7	goldapski	14	10	8	57.14%	8	57.14%	0	0.00%	12	85.71%
8	iławski	75	55	34	45.33%	33	44.00%	1	1.33%	62	82.67%
9	kętrzyński	34	25	18	52.94%	18	52.94%	0	0.00%	32	94.12%
10	lidzbarski	23	17	13	56.52%	12	52.17%	1	4.35%	21	91.30%
11	mragowski	36	32	20	55.56%	20	55.56%	0	0.00%	33	91.67%
12	nidzicki	17	11	6	35.29%	6	35.29%	0	0.00%	16	94.12%
13	nowomiejski	86	69	65	75.58%	65	75.58%	0	0.00%	82	95.35%
14	olecki	43	32	22	51.16%	22	51.16%	0	0.00%	36	83.72%
15	olsztyński	64	52	30	46.88%	30	46.88%	0	0.00%	62	96.88%
16	ostródzki	69	50	29	42.03%	28	40.58%	1	1.45%	66	95.65%
17	piski	49	37	25	51.02%	22	44.90%	3	6.12%	43	87.76%
18	szczygieński	61	51	30	49.18%	30	49.18%	0	0.00%	52	85.25%
19	węgorzewski	40	29	14	35.00%	12	30.00%	2	5.00%	30	75.00%
XV	Województwo wielkopolskie	2 557	2048	1 364	53.34%	1 314	51.39%	50	1.96%	2 223	86.94%
	Powiat:										
1	chodzielski	18	14	12	66.67%	11	61.11%	1	5.56%	16	88.89%
2	czarnkowsko-trzcianecki	60	48	35	58.33%	33	55.00%	2	3.33%	52	86.67%
3	gnieźnieński	88	69	19	21.59%	17	19.32%	2	2.27%	70	79.55%
4	gostyński	74	54	34	45.95%	34	45.95%	0	0.00%	69	93.24%
5	grodziski	14	14	8	57.14%	8	57.14%	0	0.00%	14	100.00%
6	jarociński	86	70	51	59.30%	51	59.30%	0	0.00%	79	91.86%
7	kaliski	175	146	98	56.00%	98	56.00%	0	0.00%	166	94.86%
8	kępiński	97	77	63	64.95%	63	64.95%	0	0.00%	88	90.72%
9	kolski	164	113	87	53.05%	85	51.83%	2	1.22%	140	85.37%
10	koniński	166	129	82	49.40%	73	43.98%	9	5.42%	136	81.93%
11	kościański	77	65	49	63.64%	47	61.04%	2	2.60%	70	90.91%
12	krotoszyński	122	87	62	50.82%	57	46.72%	5	4.10%	100	81.97%
13	leszczyński	94	84	56	59.57%	55	58.51%	1	1.06%	88	93.62%
14	międzychodzki	42	32	28	66.67%	27	64.29%	1	2.38%	38	90.48%
15	nowotomyski	39	31	20	51.28%	19	48.72%	1	2.56%	35	89.74%
16	obornicki	42	33	23	54.76%	23	54.76%	0	0.00%	35	83.33%
17	ostrowski	148	114	77	52.03%	75	50.68%	2	1.35%	142	95.95%
18	ostrzeszowski	106	86	72	67.92%	72	67.92%	0	0.00%	99	93.40%
19	piłski	73	60	50	68.49%	47	64.38%	3	4.11%	65	89.04%
20	pleszewski	125	98	54	43.20%	54	43.20%	0	0.00%	107	85.60%
21	poznański	121	105	42	34.71%	35	28.93%	7	5.79%	100	82.64%
22	rawicki	55	40	27	49.09%	27	49.09%	0	0.00%	47	85.45%
23	ślupecki	81	61	56	69.14%	56	69.14%	0	0.00%	75	92.59%
24	szamotulski	62	52	44	70.97%	43	69.35%	1	1.61%	60	96.77%

Załączniki

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba wniosków jakie wpłynęły do 31.05.2005 r.*		Liczba decyzji wydanych do 31.05.2005 r.		w tym:				Liczba wydanych postanowień o spełnieniu warunków do uzyskania renty	
		Ogółem	w tym złożone w 2004 r.	Ogółem	% (5 : 3)	o udzieleniu renty		o odmowie udzielenia renty		Razem	% (11 : 3)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
25	średzki	59	49	6	10.17%	1	1.69%	5	8.47%	47	79.66%
26	śremski	46	39	20	43.48%	19	41.30%	1	2.17%	33	71.74%
27	turecki	125	106	77	61.60%	75	60.00%	2	1.60%	75	60.00%
28	wągrowiecki	51	45	33	64.71%	33	64.71%	0	0.00%	47	92.16%
29	wolsztyński	43	35	16	37.21%	16	37.21%	0	0.00%	40	93.02%
30	wrzesiński	56	53	41	73.21%	41	73.21%	0	0.00%	52	92.86%
31	złotowski	48	39	22	45.83%	19	39.58%	3	6.25%	38	79.17%
XVI	Województwo zachodniopomorskie	679	543	319	46.98%	279	41.09%	40	5.89%	570	83.95%
	Powiat:										
1	białogardzki	24	20	8	33.33%	8	33.33%	0	0.00%	21	87.50%
2	choszczeński	32	30	18	56.25%	17	53.13%	1	3.13%	31	96.88%
3	drawski	28	21	12	42.86%	12	42.86%	0	0.00%	24	85.71%
4	goleniowski	23	21	11	47.83%	10	43.48%	1	4.35%	21	91.30%
5	gryficki	41	27	15	36.59%	12	29.27%	3	7.32%	30	73.17%
6	gryfiński	78	58	43	55.13%	36	46.15%	7	8.97%	61	78.21%
7	kamieński	38	28	21	55.26%	15	39.47%	6	15.79%	33	86.84%
8	kołobrzeski	36	25	13	36.11%	13	36.11%	0	0.00%	26	72.22%
9	koszaliński	52	41	16	30.77%	14	26.92%	2	3.85%	41	78.85%
10	łobeski	14	10	5	35.71%	5	35.71%	0	0.00%	13	92.86%
11	myśliborski	38	32	25	65.79%	24	63.16%	1	2.63%	33	86.84%
12	policki	25	23	17	68.00%	15	60.00%	2	8.00%	21	84.00%
13	pyrzycki	66	54	33	50.00%	26	39.39%	7	10.61%	55	83.33%
14	ślawieński	51	45	21	41.18%	18	35.29%	3	5.88%	45	88.24%
15	stargardzki	54	46	26	48.15%	23	42.59%	3	5.56%	44	81.48%
16	szczecinecki	35	28	18	51.43%	15	42.86%	3	8.57%	32	91.43%
17	świdwiński	25	21	11	44.00%	11	44.00%	0	0.00%	23	92.00%
18	wałeccki	19	13	6	31.58%	5	26.32%	1	5.26%	16	84.21%

*Liczba nie obejmuje wniosków wycofanych

4. Zestawienie wybranych wskaźników dotyczących rent strukturalnych (na terenie całego kraju).

Lp.	Wyszczególnienie	2004 r.		Razem do 31.05.2005 r.	
		szt.	%	szt.	%
1	2	3	4	5	6
1.	Liczba decyzji o udzieleniu renty strukturalnej, z tego dotyczące gospodarstw znajdujących się na: - ONW górskich, - ONW nizinnych - I i II strefa, - obszarach podlegających specyficznym utrudnieniom, - pozostałe	0	0.0%	13 917	100.0%
		0	0.0%	119	0.9%
		0	0.0%	6 728	48.3%
		0	0.0%	299	2.1%
		0	0.0%	6 771	48.7%
2.	Liczba wydanych decyzji z podziałem na: - wnioski rolników w wieku 55 - 60 lat - wnioski rolników w wieku 61 - 65 lat	0	0.0%	13 110	94.2%
		0	0.0%	807	5.8%
3.	Liczba kobiet i mężczyzn otrzymujących renty strukturalne. - kobiety - mężczyźni	0	0.0%	1 933	13.9%
		0	0.0%	11 984	86.1%
4.	Wysokość zaangażowania środków przeznaczonych dla beneficjentów otrzymujących wsparcie w ramach działania renty strukturalne ogółem*: w tym: - gospodarstwa znajdujące się na ONW górskich - ONW nizinnych - I i II strefa, - obszarach podlegających specyficznym utrudnieniom, - pozostałe	tys. zł	%	tys. zł	%
		0	0.0%	20 439.14	100.0%
		0	0.00%	160.66	0.8%
		0	0.00%	10 015.01	49.0%
		0	0.00%	413.76	2.0%
		0	0.00%	9 849.71	48.2%
5.	Wysokość zaangażowania środków przeznaczonych dla beneficjentów otrzymujących renty strukturalne - ogółem*, w tym w województwie: 1. dolnośląskim 2. kujawsko – pomorskim 3. lubelskim 4. lubuskim 5. łódzkim 6. małopolskim 7. mazowieckim 8. opolskim 9. podkarpackim 10. podlaskim 11. pomorskim 12. śląskim 13. świętokrzyskim 14. warmińsko – mazurskim 15. wielkopolskim 16. zachodniopomorskim	0	0.00%	20 439.14	100.0%
		0	0.0%	966.26	4.7%
		0	0.0%	1 826.80	8.9%
		0	0.0%	2 035.65	10.0%
		0	0.0%	227.06	1.1%
		0	0.0%	2 290.64	11.2%
		0	0.0%	768.44	3.8%
		0	0.0%	3 428.34	16.8%
		0	0.0%	568.74	2.8%
		0	0.0%	820.24	4.0%
		0	0.0%	2 208.03	10.8%
		0	0.0%	629.41	3.1%
		0	0.0%	397.15	1.9%
		0	0.0%	1 116.53	5.5%
		0	0.0%	771.33	3.8%
		0	0.0%	1 963.47	9.6%
		0	0.0%	421.05	2.1%

*Kwota wykazana w kolumnie jest kwotą obliczoną na podstawie miesięcznej wysokości rent przyznanych w wydanych decyzjach.

5. Zestawienie wskaźników rezultatu i oddziaływania rent strukturalnych (na terenie całego kraju).

Lp.	Wyszczególnienie	2004 r.	Ogółem do 31.05.2005 r.	% (pow. ogółem objętej działaniem)
1	2	3	4	5
Wskaźniki rezultatu				
1.	Liczba hektarów powierzchni objęta działaniem	0	127 144.91	100.00%
2.	Liczba hektarów powierzchni uwolniona na rzecz działalności rolniczej,	0	127 139.63	100.00%
	w tym:			
	-liczba hektarów powierzchni przekazanej następcom,	0	70 452.02	55.41%
	-liczba hektarów powierzchni przekazanej na powiększenie gospodarstwa rolnego innego rolnika,	0	56 661.80	44.56%
	-liczba hektarów powierzchni przekazanej na rzecz Skarbu Państwa,	0	25.82	0.02%
	-oraz nowej powierzchni uwolnionej w danym roku.	0	127 139.63	100.00%
3.	Liczba hektarów powierzchni uwolnionej na rzecz działalności pozarolniczej,	0	5.28	0.00%
	w tym:			
	-liczba hektarów powierzchni przekazanej na cele związane z ochroną środowiska,	0	0.00	0.00%
	-liczba hektarów powierzchni przekazanej na zalesienie	0	5.28	0.00%
	-oraz nowej powierzchni uwolnionej w danym roku.	0	5.28	0.00%
4.	Średnia wysokość wsparcia (przyznanej renty)	0	1 468.65 zł	x
5.	Średnia wielkość przekazanego gospodarstwa (w ha) z podziałem na:			
	-gospodarstwa przejęte w całości przez następcę,	0	9.36	x
	-gospodarstwa przejęte na powiększenie gospodarstwa rolnego innego rolnika,	0	8.88	x
	-gospodarstwa przejęte na rzecz Skarbu Państwa,	0	3.69	x
	-gospodarstwa przejęte na cele związane z ochroną środowiska,	0	0.00	x
	-gospodarstwa przejęte na zalesienie.	0	5.28	x
6.	Liczba ha przekazana rolnikom, w wieku poniżej 40 lat.	0	112 934.48	88.82%
Wskaźniki oddziaływania				
1.	Średni wiek osób prowadzących działalność rolniczą*	-	-	x
2.	Średnia powierzchnia gospodarstw	0	9.14	x

* Tego wskaźnika nie monitorowano

** Wszystkie dane dotyczące powierzchni odnoszą się do powierzchni użytków rolnych.

5.4. Wykaz jednostek organizacyjnych NIK, które przeprowadziły kontrole oraz skontrolowanych podmiotów.

Kontrole przeprowadzone przez:

Departament Środowiska, Rolnictwa i Zagospodarowania Przestrzennego NIK w:

Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi w Warszawie;

Centrali Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Warszawie;

Delegaturę NIK w Poznaniu w:

Wielkopolskim Oddziale Regionalnym ARiMR w Poznaniu;

Biurze Powiatowym ARiMR w Poznaniu;

Biurze Powiatowym ARiMR w Koninie;

Biurze Powiatowym ARiMR w Kaliszu;

Delegaturę NIK w Katowicach w:

Śląskim Oddziale Regionalnym ARiMR w Częstochowie;

Biurze Powiatowym ARiMR w Częstochowie;

Biurze Powiatowym ARiMR w Kłobudzku;

Biurze Powiatowym ARiMR w Zawierciu;

Delegaturę NIK w Lublinie w:

Lubelskim Oddziale Regionalnym ARiMR w Lublinie;

Biurze Powiatowym ARiMR w Zamościu;

Biurze Powiatowym ARiMR w Łukowie;

Biurze Powiatowym ARiMR w Białej Podlaskiej;

Delegaturę NIK w Łodzi w:

Łódzkim Oddziale Regionalnym ARiMR w Łodzi;

Biurze Powiatowym ARiMR w Łęczycy;

Biurze Powiatowym ARiMR w Łowiczu;

Biurze Powiatowym ARiMR w Piotrkowie Trybunalskim;

Delegaturę NIK w Olsztynie w:

Warmińsko – Mazurskim Oddziale Regionalnym ARiMR w Olsztynie;

Biurze Powiatowym ARiMR w Giżycku;

Biurze Powiatowym ARiMR w Nowym Mieście Lubawskim;

Biurze Powiatowym ARiMR w Szczytnie;

Delegaturę Rzeszowie w:

Podkarpackim Oddziale Regionalnym ARiMR w Rzeszowie;

Biurze Powiatowym ARiMR w Lesku;

Biurze Powiatowym ARiMR w Przeworsku;

Biurze Powiatowym ARiMR w Mielcu;

Delegaturę NIK w Szczecinie w:

Zachodniopomorskim Oddziale Regionalnym ARiMR w Szczecinie;

Biurze Powiatowym ARiMR w Pyrzycach;

Biurze Powiatowym ARiMR w Darłowie;

Biurze Powiatowym ARiMR w Stargardzie Szczecińskim;

Delegaturę NIK w Warszawie w:

Mazowieckim Oddziale Regionalnym ARiMR w Warszawie

Biurze Powiatowym ARiMR w Grójcu;

Biurze Powiatowym ARiMR w Ostrołęce;

Biurze Powiatowym ARiMR w Siedlcach;

Delegaturę we Wrocławiu w:

Dolnośląskim Oddziale Regionalnym ARiMR we Wrocławiu;

Biurze Powiatowym ARiMR w Legnicy;

Biurze Powiatowym ARiMR w Trzebnicy;

Biurze Powiatowym ARiMR w Kłodzku.

5.5. Wykaz osób odpowiedzialnych za działalność kontrolowanych jednostek.

Jednostka	Imię i nazwisko	Okres sprawowania funkcji
Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi w Warszawie	Wojciech Olejniczak Józef Jerzy Pilarczyk	Minister od dnia 2.07.2003 r. do dnia 31.05.2005 r. Minister od dnia 31.05.2005 r.
Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Warszawie	Wojciech Pomajda	Prezes od dnia 7.07.2003 r.
Dolnośląski Oddział Regionalny ARiMR we Wrocławiu	Kazimierz Huk	Dyrektor od dnia 4.12.2003 r.
Biuro Powiatowe ARiMR w Kłodzku	Lubomir Danielczyk	Kierownik od dnia 21.10.2002 r.
Biuro Powiatowe ARiMR w Legnicy	Kamilla Sokół	Kierownik od dnia 17.07.2002 r.
Biuro Powiatowe ARiMR w Trzebnicy	Jacek Zalach	Kierownik od dnia 17.07.2002 r.
Lubelski Oddział Regionalny ARiMR w Lublinie	Zbigniew Kozaczuk	Dyrektor od dnia 4.12.2003 r.
Biuro Powiatowe ARiMR w Białej Podlaskiej	Andrzej Ciesielczuk	Kierownik od dnia 13.12.2003 r.
Biuro Powiatowe ARiMR w Łukowie	Adam Skwara	Kierownik od dnia 12.12.2003 r.
Biuro Powiatowe ARiMR w Zamościu	Ryszard Gierszon	Kierownik od dnia 15.10.2004 r.
Łódzki Oddział Regionalny ARiMR w Łodzi	Jolanta Nejman	Dyrektor od dnia 5.08.2003 r.
Biuro Powiatowe ARiMR w Łęczycy	Krzysztof Próchniewicz	Kierownik od dnia 20.07.2002 r.
Biuro Powiatowe ARiMR w Łowiczu	Małgorzata Górczyńska	Kierownik od dnia 9.12.2003 r.
Biuro Powiatowe ARiMR w Piotrkowie Trybunalskim	Zygmunt Kocimowski	Kierownik od dnia 9.12.2003 r.
Mazowiecki Oddział Regionalny ARiMR w Warszawie	Jan Aust	Dyrektor od dnia 9.12.2003 r.
Biuro Powiatowe ARiMR w Grójcu	Agata Zgutczyńska	Kierownik od dnia 13.01.2004 r.
Biuro Powiatowe ARiMR w Ostrołęce	Krzysztof Bałdyga	Kierownik do dnia 17.12.2003 r.
Biuro Powiatowe ARiMR w Siedlcach	Wojciech Grochowski	Kierownik od dnia 10.02.2004 r.
Podkarpacki Oddział Regionalny ARiMR w Rzeszowie	Andrzej Skarbek Stanisław Dubas	Dyrektor od dnia 2.11.2004 r., Kierownik od dnia 5.05.2002 r. do dnia 30.10.2004 r.
Biuro Powiatowe ARiMR w Lesku	Paweł Kusal	Kierownik od dnia 21.10.2002 r.
Biuro Powiatowe ARiMR w Mielcu	Antoni Bryk Jarosław Lis	Kierownik od 15.01.2004 r. Kierownik od dnia 1.03.2003 r. do dnia 14.01.2004 r.
Biuro Powiatowe ARiMR w Przeworsku	Jarosław Mróz	Kierownik od 20.01.2004 r.
Śląski Oddział Regionalny ARiMR w Częstochowie	Stanisław Gmitruk	Dyrektor od dnia 4.12.2003 r.
Biuro Powiatowe ARiMR w Częstochowie	Rajmund Michalik	Kierownik od dnia 9.12.2003 r.
Biuro Powiatowe ARiMR w Kłobudzku	Jerzy Piasecki	Kierownik od dnia 9.08.2002 r.
Biuro Powiatowe ARiMR w Zawierciu	Czesław Firek	Kierownik od dnia 9.08.2002 r.
Warmińsko – Mazurski Oddział Regionalny ARiMR w Olsztynie	Wiesław Kowalski	Dyrektor od dnia 5.08.2002 r.
Biuro Powiatowe ARiMR w Giżycku	Zbigniew Ciecuch	Kierownik od dnia 12.07.2002 r.
Biuro Powiatowe ARiMR w Nowym Mieście Lubawskim	Wojciech Dereszewski	Kierownik od dnia 17.07.2002 r.
Biuro Powiatowe ARiMR w Szczytnie	Leszek Mielczarek	Kierownik od dnia 9.09.2002 r.
Wielkopolski Oddział Regionalny ARiMR w Poznaniu	Zofia Szalczyk	Dyrektor od dnia 2.01.2003 r.
Biuro Powiatowe ARiMR w Kaliszu	Katarzyna Ławniczak	Kierownik od dnia 9.09.2002 r.
Biuro Powiatowe ARiMR w Koninie	Anna Bator	Kierownik od dnia 7.06.2004 r.

Jednostka	Imię i nazwisko	Okres sprawowania funkcji
Biuro Powiatowe ARiMR w Poznaniu	Maciej Hemmerling Jan Leszczyński	Kierownik od dnia 1.10.2004 r. Kierownik od dnia 17.07.2002 r. do dnia 30.09.2004 r.
Zachodniopomorski Oddział Regionalny ARiMR w Szczecinie	Andrzej Bładoszewski	Dyrektor od dnia 4.12.2003 r.
Biuro Powiatowe ARiMR w Darłowie	Jan Krawczuk	Kierownik od dnia 24.07.2002 r.
Biuro Powiatowe ARiMR w Pyrzycach	Marek Jakubiak	Kierownik od dnia 1.07.2002 r.
Biuro Powiatowe ARiMR w Stargardzie Szczecińskim	Edward Lutyński	Kierownik od dnia 1.08.2002 r.

5.6. Wykaz organów, którym przekazano informację o wynikach kontroli.

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Przewodniczący Sejmowej Komisji do Spraw Kontroli Państwowej
6. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
7. Minister Finansów
8. Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
9. Sejmowa Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi